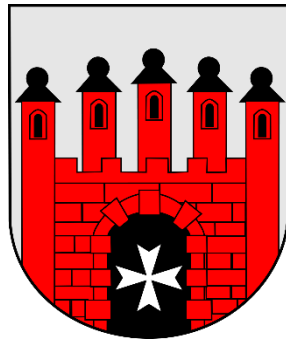

WÓJT GMINY SŁOŃSK

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ZMIANY STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SŁOŃSK

/ etap: wyłożenie do publicznego wglądu /

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	5
1.1. Podstawy formalno - prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	5
1.2. Cel i zakres prognozy oddziaływania na środowisko	6
1.3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	7
2. Ustalenia projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	9
2.1. Położenie terenów objętych projektem zmiany studium oraz stan ich zainwestowania	9
2.2. Zawartość, główne cele i zakres projektu zmiany studium.....	12
2.3. Powiązania projektu zmiany studium z innymi dokumentami	15
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska	17
3.1. Charakterystyka terenu pod kątem systemu powiązań przyrodniczych	17
3.2. Waloryzacja faunistyczna i florystyczna	26
3.3. Geologia, morfologia, zasoby naturalne i walory krajobrazowe	29
3.4. Charakterystyka warunków wodnych: wody powierzchniowe i podziemne.....	32
3.5. Charakterystyka i ocena warunków glebowych	41
3.6. Charakterystyka warunków klimatycznych, stanu jakości powietrza i higieny atmosfery	42
3.7. Zasoby dziedzictwa kulturowego.....	44
3.8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.....	45
3.9. Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany studium	45
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	46
5. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru	50
5.1. Ocena zgodności postanowień projektu dokumentu z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody	50
5.2. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	55
5.3. Oddziaływanie na świat roślin i zwierząt oraz bioróżnorodność.....	59
5.4. Oddziaływanie na zdrowie ludzi, krajobraz, zabytki i dobra materialne.....	62
5.4. Przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystanie zasobów środowiska	63
5.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, wody powierzchniowe i wody podziemne.....	64
5.6. Wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, emisja hałasu, klimat i promieniowanie elektromagnetyczne.....	69
5.8. Oddziaływanie skumulowane	71
5.9. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii	71

6. Charakterystyka rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.....	72
6.1. Rozwiązania przyjęte w projektowanym dokumencie.....	72
6.2. Rozwiązania wynikające z dobrych praktyk i przepisów powszechnych, które należy uwzględnić na etapie realizacji założeń polityki przyjętej w projektowanym dokumencie .	72
7. Rozwiązania inne niż w projektowanym dokumencie, eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko.....	73
8. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia	74
9. Informacje o możliwości transgranicznego oddziaływania ustaleń projektu zmiany studium na środowisko.....	75
10. Spis rysunków	76
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	76

Załączniki:

1. Oświadczenie autora prognozy

Opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko:

Krzysztof Kozłowski

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY FORMALNO - PRAWNE OPRACOWANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono w związku z wymogiem art. 46 pkt. 1. oraz 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283). Zgodnie z art. 46 ww. ustawy, projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 46 ww. ustawy, projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt uchwały będący realizacją uchwały Rady Gminy Słońsk podjętej w dniu 13 sierpnia 2019 r. Nr VIII/52/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk - dalej określany jako „projekt dokumentu”, „projekt”, „projekt zmiany studium”, „przedmiotowa zmiana studium” itp.

Poniżej wymieniono najważniejsze akty prawne, do których odwołują się zapisy prognozy:

1. Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Konwencja Berneńska) (Dz. U. z 1996 r. Nr 58, poz. 263, 264);
2. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska);
3. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzone we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98);
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2012 r. poz. 358);
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183);
7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408);
8. Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337);
9. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839);
10. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.);

11. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 282);
13. Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 6);
14. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 992 ze zm.);
15. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.);
16. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293);
17. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1161);
18. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283);
19. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 868 ze zm.);
20. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2389 ze zm.);
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031);
23. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911 ze zm.);
24. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
25. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa);
26. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku;
27. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE.

1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Celem niniejszej „*Prognozy oddziaływania na środowisko...*” jest ocena wpływu na środowisko przyrodnicze ustaleń projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk.

Prognoza stanowi przedmiot procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zamierzeń planistycznych. Jej celem jest określenie, analiza oraz ocena istniejącego

stanu środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem problemów ochrony środowiska, występujących na omawianych terenach. A także określenie, analiza i ocena skutków przewidywanych oddziaływań na środowisko i zdrowie ludzi. Prognoza określa czy zapisy projektu studium nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a także przedstawia rozwiązania mające na celu ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283) z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie pismem znak: NZ.420.P.7.9.2019 z dnia 04.12.2019 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie pismem znak: WZŚ.410.318.2019.RD z dnia 13.12.2019r.

Biorąc pod uwagę powyższe, prognoza obejmuje: opis, analizę i ocenę aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, ocenę skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz określenie ewentualnych rozwiązań eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

1.3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Sposób opracowania oraz zawartość niniejszej prognozy odpowiadają zapisom zawartym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283). Wszystkie informacje zawarte w prognozie zostały zweryfikowane w materiałach źródłowych. Posłużono się danymi dostępnymi publicznie.

Wszystkie materiały źródłowe wymieniono poniżej:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk - uchwała Nr XIX/120/2020 Rady Gminy Słońsk z dnia 28 grudnia 2000 r. ze zm.;
2. Opracowanie ekofizjograficzne, Słońsk 2016 r.;
3. Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Słońsk, Klub Przyrodników Pracownia ochrony Przyrody, A. Jermaczek, P. Jermaczek, B. Mróz, A. Wiaderny, Świebodzin 2006 r.;
4. Inwentaryzacja przyrodnicza w zakresie flory, siedlisk i fauny dla inwestycji polegającej na zagospodarowaniu złoża „Kamień Mały” wraz z oceną oddziaływania na obszary Natura 2000, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., Szczecin 2012 r.;
5. Standardowy Formularz Danych dla obszaru Natura 2000 Ujście Warty;
6. Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego;
7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego;
8. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego

9. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego;
10. Raport o stanie środowiska w województwie lubuskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze 2017 r.;
11. Ocena jakości powietrza na terenie województwa lubuskiego w 2017 r., WIOŚ Zielona Góra 2018 r.;
12. Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa lubuskiego za rok 2017, WIOŚ Zielona Góra 2017;
13. Wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych województwa lubuskiego w latach 2007 - 2009, WIOŚ Zielona Góra;
14. Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie lubuskim w roku 2017, WIOŚ Zielona Góra 2018;
15. Wyniki klasyfikacji oceny stanu wód podziemnych w województwie lubuskim w roku 2017, WIOŚ Zielona Góra 2018;
16. Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Lubuskiego na lata 2016 - 2020" WIOŚ Zielona Góra 2017;
17. Strategia rozwoju województwa lubuskiego z 19 listopada 2012 r. (aktualizacja z horyzontem czasowym do 2020 r., przyjętej Uchwałą Nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego),
18. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka województwa Zielona Góra i Gorzów Wlkp, przyjętego przez Sejmik Województwa Lubuskiego Uchwałą Nr XLIV/667/18 z dnia 23 kwietnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 2 maja 2018 r. poz. 1163)
19. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Słońsk na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024 - przyjętej Uchwałą Nr XXIII/142/2017 Rady Gminy Słońsk z dnia 18 maja 2018 roku.
20. Jan Marek Matuszkiewicz Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa 2008;
21. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce; Włodzimierz Jędrzejewski, Sabina Nowak, Krystyna Stachura, Michał Skierczyński, Robert W. Mysłajek, Krzysztof Niedziałkowski, Bogumiła Jędrzejewska, Jan M. Wójcik, Hanna Zalewska, Małgorzata Pilot, Marcin Górny, Rafał T. Kurek, Radosław Ślusarczyk; Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk; Białowieża 2011;
22. Natura 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych, podręcznik metodyczny Ministerstwa Środowiska, Warszawa listopad 2016 r.;
23. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym, red. Roman Bednarek, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2012r.

2. USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. POŁOŻENIE TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM ZMIANY STUDIUM ORAZ STAN ICH ZAINWESTOWANIA

Tereny objęte przedmiotową zmianą studium położone są w gminie Słońsk. Gmina Słońsk leży w północno - zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie sulęcińskim i zajmuje obszar 15.866 ha. Należy do gmin wiejskich, typowo rolniczych. Największą jednostką osadniczą jest siedziba gminy - Słońsk.

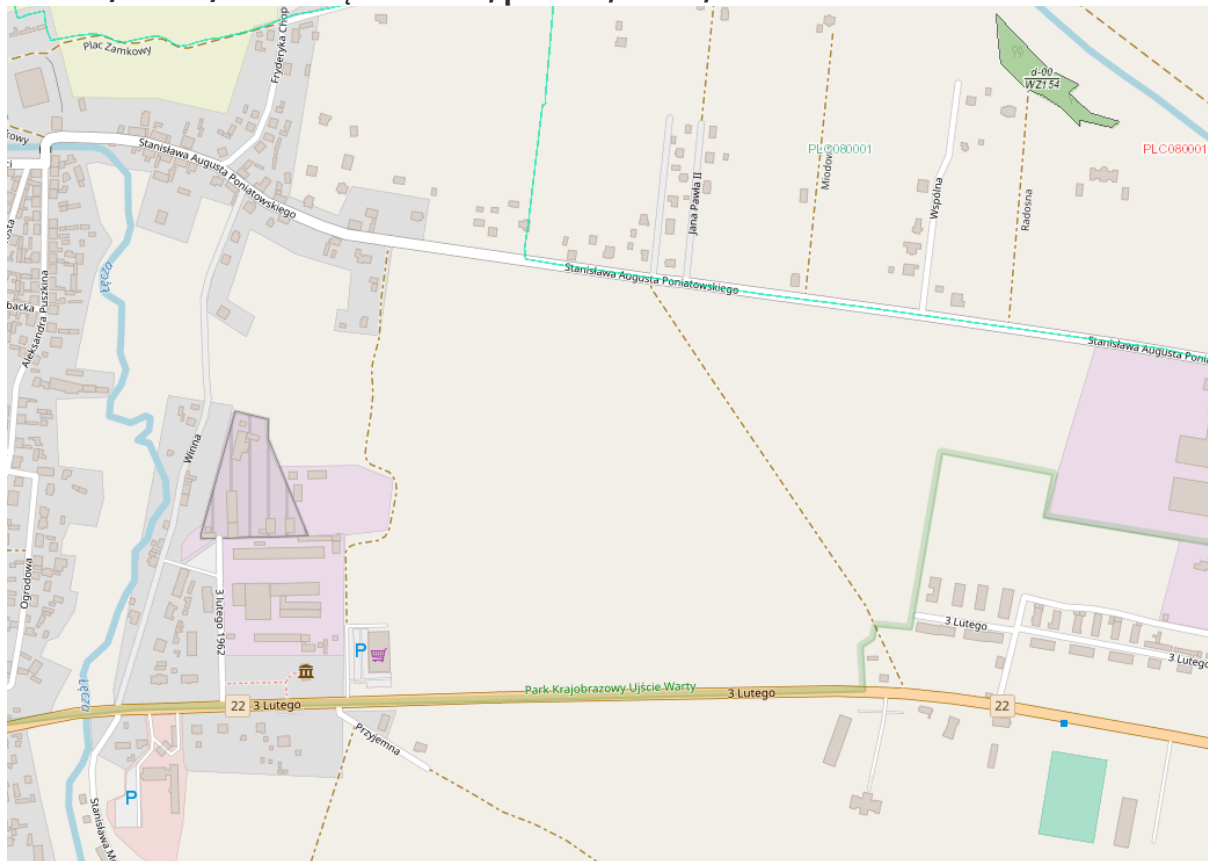
Graniczy bezpośrednio z gminami: od wschodu z gm. Krzeszyce (powiat sulęciński), od północy z gm. Witnica i miastem Kostrzyn nad Odrą (powiat gorzowski), od południa i południowego zachodu z gm. Górzycza i gm. Ośno Lubuskie (powiat słubicki). Przez Gminę Słońsk przebiega droga krajowa nr 22, będąca bezpośrednim połączeniem oddalonym o 80 km Berlinem oraz Poznaniem, do którego jest zaledwie 150 km. Wszystkie miejscowości gminy posiadają wodociągi i energię elektryczną, a sołectwa Słońsk i Przyborów są skanalizowane. Sołectwo Słońsk ma także sieć gazową.

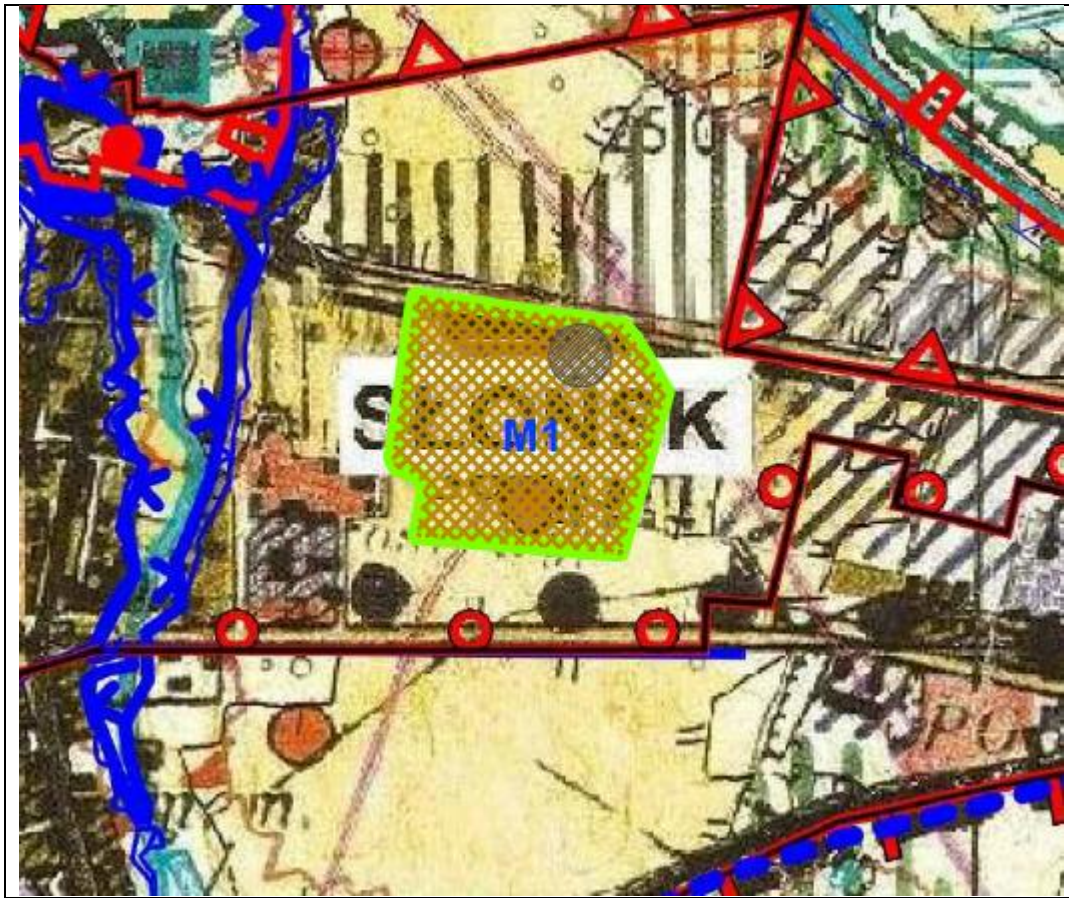
Przedmiotowy projekt dokumentu obejmuje tereny:

- nr 833 i 6021/19 w obrębie Lemierzyce, pow. 0,9 ha,

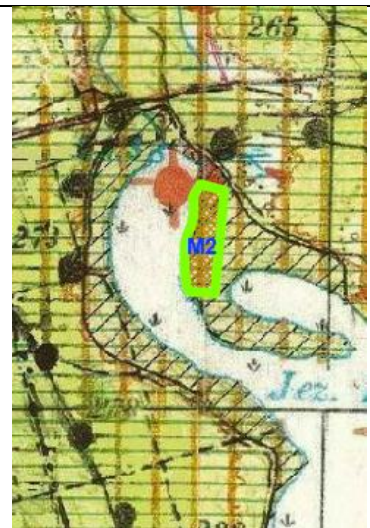
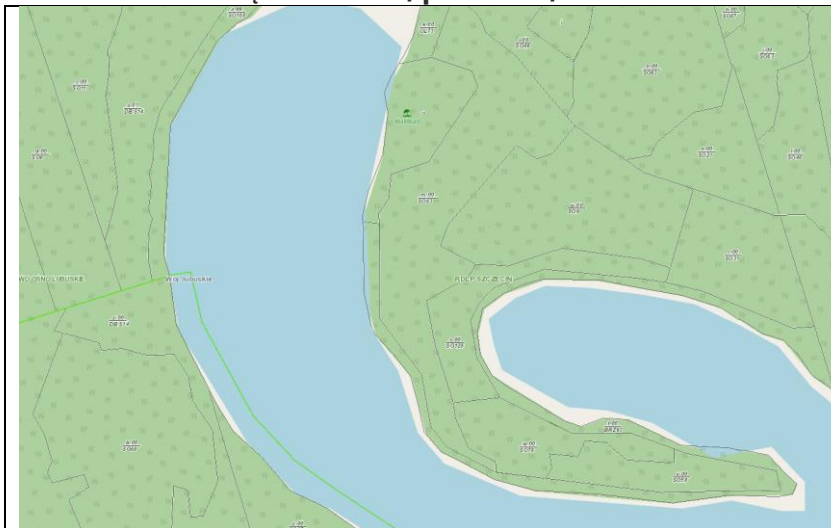

- nr 493/9 i 491/25 w obrębie Słońsk, pow. 11,059 ha,

- nr 5 i 6126 w obrębie Ownice, pow. 1 ha,

2.2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE I ZAKRES PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońskie, będący przedmiotem niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko...”, stanowi realizację uchwały Rady Gminy Słońsk podjętej w dniu 13 sierpnia 2019 r. Nr VIII/52/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk.

Zmiana studium przewiduje tereny:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej (M1)
- 2) teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług turystyki (M2)
- 3) teren sportu i rekreacji (US1)

Kierunek rozwoju obszaru objętego zmianą studium ma być kontynuowany w projekcie miejscowego planu.

Uzasadnieniem do zmiany projektu studium jest rozwój nowych terenów mieszkaniowych wraz z usługami, szeroko rozumianych terenów letniskowych wraz z zabudową usług turystycznych oraz terenów sportu i rekreacji.

Projekt zmiany studium, będący przedmiotem niniejszej analizy obejmuje szereg ustaleń. Istotne z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko streszczono w poniższych punktach:

1. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa usługowa (M1)

- infrastruktura techniczna,
- wspólne tereny zieleni urządzonej,
- budynki mieszkalne,
- zabudowę zagrodową w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
- obiekty usługowe, które nie powodują konfliktów z funkcją mieszkaniową, z dopuszczeniem wydzielenia samodzielnych obiektów lub działek budowlanych o charakterze usługowym, obiekty budowlane towarzyszące zabudowie mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej;
- układy komunikacyjne.

Intensywność zabudowy - 0,1 do 0,6.

Ilość kondygnacji - do 2 z dopuszczeniem kondygnacji podziemnej.

Parametry i wskaźniki nowoprojektowanej zabudowy należy określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy, zaleca się uwzględnienie poniższych zasad:

- powierzchnia biologicznie czynna - do 50%
- powierzchnia zabudowy - do 30%
- dachy dowolne o kącie nachylenia do 45°
- powierzchnia działki - min. 1000 m²,
- miejsca postojowe do ustalenia w miejscowym planie lub decyzji o warunkach zabudowy.

2. Teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług i turystyki (M2)

- tereny M2 wyznaczono w celu kształtowania terenów wielofunkcyjnej zabudowy turystycznej, letniskowej, sportu i rekreacji, z towarzyszącą obsługą komunikacji;
- obiekty usługowe,
- infrastruktura techniczna,
- urządzenia wodne,
- obiekty usługowe,
- zieleń urządzona,
- obiekty budowlane towarzyszące zabudowie letniskowej i usługowej,
- obiekty małej architektury,
- układy komunikacyjne.

Intensywność zabudowy - 0,05 do 0,6.

Ilość kondygnacji - do 2 z dopuszczeniem kondygnacji podziemnej.

Kształtowanie zagospodarowania:

- dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej, która nie powoduje konfliktów z funkcją turystyczną i letniskową, z dopuszczeniem wydzielenia samodzielnych obiektów lub działek budowlanych o charakterze usługowym,
- zabudowie turystycznej i letniskowej powinny towarzyszyć zieleń urządzone oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne,
- tereny skupionej zabudowy turystycznej i letniskowej powinny objęte zostać opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym określone zostaną szczegółowe parametry w zakresie wielkości działek, powierzchni i wysokości zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, przy czym wskaźniki powinny kształtować się na następującym poziomie:
 - a) dachy dowolne o kącie nachylenia do 45°,
 - b) powierzchnia działki nie powinna być mniejsza niż 300 m²,
 - c) powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać 30% powierzchni działek budowlanych,
 - d) powierzchnia biologicznie czynna minimum 50%.
- e) miejsca postojowe do ustalenia w miejscowym planie i decyzji o warunkach zabudowy.
- na wybranych terenach zieleni proponuje się wyznaczyć i zaprojektować urządzone przestrzenie i miejsca o charakterze publicznym, ogólnodostępnym np. amfiteatr z widownią, plac spotkań, miejsce wystaw plenerowych.

3. Teren sportu i rekreacji (US1)

- obiekty i urządzenia rekreacyjne i sportowe,
- obiekty budowlane związane z funkcją terenu,
- infrastruktura techniczna,
- obiekty małej architektury,

Intensywność zabudowy - 0,00 do 0,25.

Ilość kondygnacji - do 2.

Kształtowanie zagospodarowania:

- dla terenów przeznaczonych pod usługi turystyczno - wypoczynkowe należy opracować plany zagospodarowania przestrzennego i zasady wyposażania w infrastrukturę techniczną,
- dla terenów rozwoju usług sportu i rekreacji ustala się następujące zasady projektowe:
 - a) zakres oraz sposób zagospodarowania terenów rekreacyjnych należy dostosować do indywidualnych, lokalnych potrzeb,
 - b) dopuszcza się łączenie funkcji sportowo-rekreacyjnej z innymi usługami, z wyłączeniem funkcji negatywnie oddziałujących na środowisko,

- zabudowę należy realizować w oparciu o poniższe zalecenia:

a) maksymalna wysokość nowych budynków nie powinna przekraczać 8 m,;

- parametr dotyczący liczby miejsc postojowych oraz wielkości działek budowlanych – do ustalenia w planach miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy, stosownie do planowanej funkcji terenów,

- parametry w zakresie wielkości działek, powierzchni zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej określają zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym naciskiem na zachowanie dużej powierzchni biologicznie czynnej, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań przyrodniczych.

2.3. POWIĄZANIA PROJEKTU ZMIANY STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt zmiany studium powiązany jest z innymi dokumentami:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego

Cel strategiczny 4. Efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego – określono następujące cele operacyjne:

- wykorzystanie walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki,
- promocja walorów turystycznych i stworzenie systemu informacji turystycznej,
- podejmowanie przedsięwzięć kulturalnych tworzących atrakcyjny wizerunek województwa.

Sformułowane zadania w Strategii są zbieżne z rozwiązaniami przyjętymi w Strategii rozwoju gminy Słońsk zarówno z 2000 r. jak i tej z 2005 r. oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słoński i jego zmianie.

6.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju gminy.

6.3.1. Uwarunkowania polityki przestrzennej wynikające z zarysu strategii rozwoju gminy z roku 2000 (w stosunku do wersji pierwotnej).

Gmina Słońsk należy do następujących obszarów funkcjonalnych:

- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające;
- wsparcia procesów rozwojowych;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi;
- w skali dorzeczy; obszary cenne przyrodniczo;
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych;
- obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych;
- obszary ochrony strategicznych złóż kopalin;
- obszary o najniższym stopniu rozwoju;
- pogarszających się perspektywach rozwojowych; obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr;
- usług warunkujących możliwości rozwojowe; obszary przygraniczne (strefa II i III);

- Subregion G8;
- obszar Krainy Warty i Noteci (KOTURED).

4. Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słońsk zostało podjęte w 2000 r. Studium z roku 2000 zostało uchwalone przed wejściem w życie Ustawy z dnia 27 marca 2003. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, dlatego też, jest ono w znacznej części niezgodne z art. 10 aktualnie obowiązującej ustawy. Określa ona (ustawa) obligatoryjny zakres merytoryczny studium. Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno-prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę, a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W/w Ustawa wprowadziła również wymóg, iż ustalenia studium są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych. Nieaktualność założeń przyjętych w „Studium...” w znacznym stopniu wynika z potrzeby dostosowania niektórych zapisów tego strategicznego dokumentu do obowiązujących nowych regulacji prawnych, a w szczególności do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Uwzględnienia wymagają również aktualne opracowania poziomu regionalnego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy jest dokumentem, w którym ustala się politykę przestrzenną gminy, przy czym pod pojęciem polityka rozumie się cele rozwojowe gminy i sposoby ich osiągnięcia w zakresie, który wiąże się z zagospodarowaniem przestrzeni.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- 1) diagnoza aktualnej sytuacji gminy, uwarunkowań na szerokim tle oraz sformułowanie problemów, związanych z jej rozwojem;
 - 2) sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego, dóbr kultury i potencjałów przyrodniczych i wskazanie kierunków rozwoju inwestycji w mieście i gminie;
 - 3) stworzenie podstawy do wprowadzenia polityki przestrzennej tj. planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych w przypadku braku miejscowych planów;
- promocja rozwoju gminy i wskazanie jej silnych stron.

3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. CHARAKTERYSTYKA TERENU POD KĄTEM SYSTEMU POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Tereny objęte projektem dokumentu położone są częściowo w Obszarze Chronionego Krajobrazu **Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim** - dotyczy to terenu nad jeziorem Radachowskim w Ownicach. Pozostałe tereny leżą poza granicami form ochrony przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim

W południowej części gminy Słońsk na obszarze 2073 ha (łącznie 2223 ha) wyznaczony został Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z dnia 25 lipca 2003 r., Nr 47, poz. 820 ze zm.) Obszar chronionego krajobrazu „Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim”. Do m.in. ww. obszaru chronionego krajobrazu wydane zostały w późniejszym czasie jeszcze trzy rozporządzenia i podjęte zostały dwie uchwały Sejmiku Województwa Lubuskiego. W wyznaczonym obszarze czynnej ochronie polegają ekosystemy przyrodnicze.

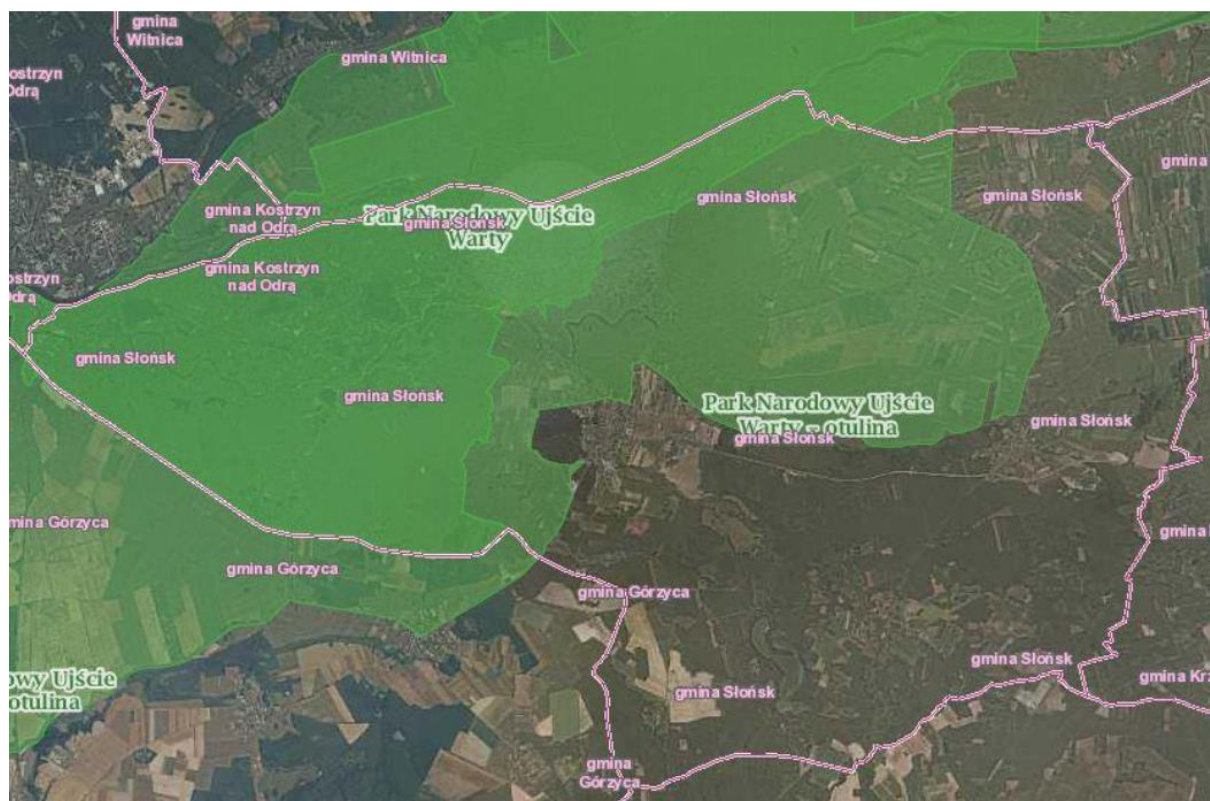

Rysunek 1. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]

Gmina Słońsk leży w obszarze o wybitnych walorach przyrodniczo - krajobrazowych w skali regionalnej jak i paneuropejskiej. Obszar gminy obejmują:

Park Narodowy „Ujście Warty”

Park Narodowy „Ujście Warty” utworzono Rozp. Rady Ministrów z dn. 19.06 2001r. Dz. U. 2001 nr 67 poz. 681 na obszarze 7.955,86 ha, z czego ponad połowa, bo 4.537,64 ha leży na terenie gminy Słońsk. Obejmuje on rozległe obniżenie ujścia Warty do Odry stanowiące mozaikę terenów zalewowych – łąk, pastwisk, szuwarów, zarośli wierzbowych, łągów, grobli, starorzeczy i kanałów. Stanowią one unikalne w skali Europy siedliska ptaków wodnych i błotnych i to przede wszystkim dla ich ochrony Park został utworzony.

Rysunek 2. Park Narodowy "Ujście Warty" na tle granic administracyjnych gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]

Najważniejsza, południowa część Parku, leżąca prawie w całości w gminie Słońsk to obszar tzw. Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego. Podobnie jak reszta międzywala Warty, podlega on powtarzającym się corocznie zalewom wodami rzecznyymi, jednak ze względu na pewną izolację od nurtu Warty, rytm, a zwłaszcza długotrwałość tych zalewów, jest odmienna niż na pozostałym odcinku doliny. Zalewy te, z uwagi na wielokrotnie mniejszą niż przed wiekami powierzchnię terenów zalewowych w dolinie, a także intensywniejszy spływ ze zlewni, są dziś znacznie intensywniejsze, a wahania poziomu wody znacznie większe niż niegdyś. Z wielu miejsc woda ustępuje zazwyczaj dopiero w pełni sezonu wegetacyjnego. Bardzo silna jest też zmienność zasięgu i długotrwałości zalewu w poszczególnych latach. W znacznej mierze są one uzależnione od stanów wody Warty i w skrajnych przypadkach dochodzą do 3 m. Jedną z funkcji Zbiornika, którego pojemność użytkowa wynosi 102 mln

m³ wody, było niwelowanie fali powodziowej Odry i wpadającej do niej Warty. Funkcja ta w Parku musi zostać podporządkowana nadrzędnemu celowi, jakim jest ochrona przyrody. Przyrodnicze walory Parku to przede wszystkim ekosystemy i gatunki uzależnione od takiego a nie innego reżimu wodnego. Wiosenne zalewy, podczas których obszar Parku wygląda jak wielkie jezioro, są więc warunkiem prawidłowego funkcjonowania ekosystemów doliny rzecznej.

Takie warunki hydrologiczne wpływają na ukształtowanie się szaty roślinnej zbiornika. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska szuwarowe mozgi trzcinowatej i manny mielec. Jednak w niektórych latach olbrzymie powierzchnie zajęte są także przez zbiorowiska rzepichy ziemnowodnej oraz powstające co roku od nowa, po ustąpieniu wody, pionierskie zbiorowiska jednorocznych roślin, zwłaszcza rdestów i uczepów. Największe obszary na terenie Parku zajmują jednak zalewowe łąki manny mielec i mozgi trzcinowatej. W miejscach stale mokrych, na wypłyconych dnach starorzeczy, na grubych warstwach organicznych mułów, na brzegach rowów i kanałów, dominują szuwały manny. W miejscach zalewanych, ale przynajmniej przez pewien okres roku suchych, rosną natomiast szuwały mozgi trzcinowatej. W południowej części zbiornika znaczne obszary zajmują też wysokie turzycowiska, a na siedliskach zalewanych na tyle często, by rzeka nanosiła na nie użyźniające namuły, a jednocześnie szybko odsłanianych spod wody spotkać można niewielkie fragmenty łąk wyczyńcowych. Ich płaty spotyka się także na położonym za wałami polderze północnym. W trawiastej runi dominuje wyczyńiec łąkowy wraz z wiechliną bagienną, towarzyszą mu typowe dla siedlisk wilgotnych zioła. Niegdyś koszone, czasem nawet trzykrotnie w ciągu roku, łąki te dostarczały doskonałego siana.

Krajobraz łąk urozmaicają pojedyncze zadrzewienia, głównie jesionów, wierzb i topól, oraz kępy zarośli wierzbowych z dużym udziałem bzu czarnego. Wśród łąk spotyka się płaty wiklin oraz trzcinowiska i turzycowiska. Zarośla i trzciny oplecione są pnączami, przede wszystkim kielisznikiem i chmielem. Pnącza te są jednym z charakterystycznych elementów nadwarciańskiego krajobrazu.

Bardzo interesujący przyrodniczo element Parku stanowią starorzecza. Zarastają je najczęściej szuwały pałki i jeżogłówki gałęzistej. Na tafli wody rozwijają się często płaty grzybieni białych, grążeli żółtych, a także skupienia rdestnicy pływającej.

Świat zwierząt Parku "Ujście Warty" to przede wszystkim ptaki reprezentowane przez prawie 250 gatunków. Około 130 to gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe. Leżący na terenie gminy Słońsk Kostrzyński Zbiornik Retencyjny odgrywa kluczowe znaczenie dla ochrony awifauny Parku. Na jego terenie stwierdzono ponad 200 gatunków ptaków. Corocznie lub prawie corocznie do lęgów przystępują tu 4 gatunki perkozów (dwuczuby, rdzawoszyi, zasznik i perkozek), do 9 gatunków kaczek (krzyżówka, krakwa, cyranka, cyraneczka, płaskonos, rożeniec, głowienka, czernica, gągoł), do 8 gatunków mew i rybitw (mewa pospolita, mewa srebrzysta, śmieszka, mewa mała, rybitwa zwyczajna, rybitwa czarna, rybitwa biało-skrzydła, rybitwa białowąsa), do 7 gatunków siewek (kszyk, krwawodziób, rycyk, czajka,

sieweczka rzeczna, batalion, ostrygojad i szczudłak). Za herbowe ptaki zbiornika uznać można kormorana, gęgawę i ohara. Wiele gatunków ptaków gniazduje na terenie Zbiornika bardzo licznie, np. liczebność śmieszki w korzystne lata dochodzi do 6 tys. par. Atrakcją Parku jest również duża kolonia kormoranów. Obszar Zbiornika ma również duże znaczenie, jako miejsce pierzenia ptaków wodnych. Tracąc lotki stają się one na krótki czas nietlone, dlatego koncentrują się w miejscach zapewniających spokój i bezpieczeństwo. Liczebność pierzących się ptaków w znacznej mierze zależy od stanu wody. W odpowiednich warunkach pierzy się tu do 2000 gęgaw, 3000 cyraneczek, 7000 krzyżówek, 500 łabędzi oraz po kilkaset płaskonosów, cyranek, krakw i innych kaczek.

Szczególne znaczenie ma ten teren dla ptaków migrujących. Zwłaszcza w okresie migracji jesiennych w jego rejonie dochodzi do wyjątkowych, nie spotykanych nigdzie w Polsce, koncentracji ptaków wodnych. Liczebność gęsi zbożowych i białoczelnych często przekracza wówczas 100 tys. osobników, a wyjątkowo przekracza nawet 200 tys. Zlatujące się wieczorem z okolicznych pól stada gęsi dosłownie zasnuwają niebo. Wiosną koncentracje ptaków nie są tak duże, choć większa jest różnorodność gatunków. Bardzo licznie, szczególnie w okresie jesiennym i zimowym, występują na terenie zbiornika ptaki drapieżne. Liczebność zlatujących się tu w poszukiwaniu łatwej zdobyczy bielików często przekracza 50 osobników, nierzadko na jednym drzewie obserwować można po kilka odpoczywających ptaków. Na obrzeżach Parku oprócz bielika, licznie gniazdują żerując na terenie Parku, kania czarna, kania ruda, bocian czarny i wiele innych rzadkich gatunków.

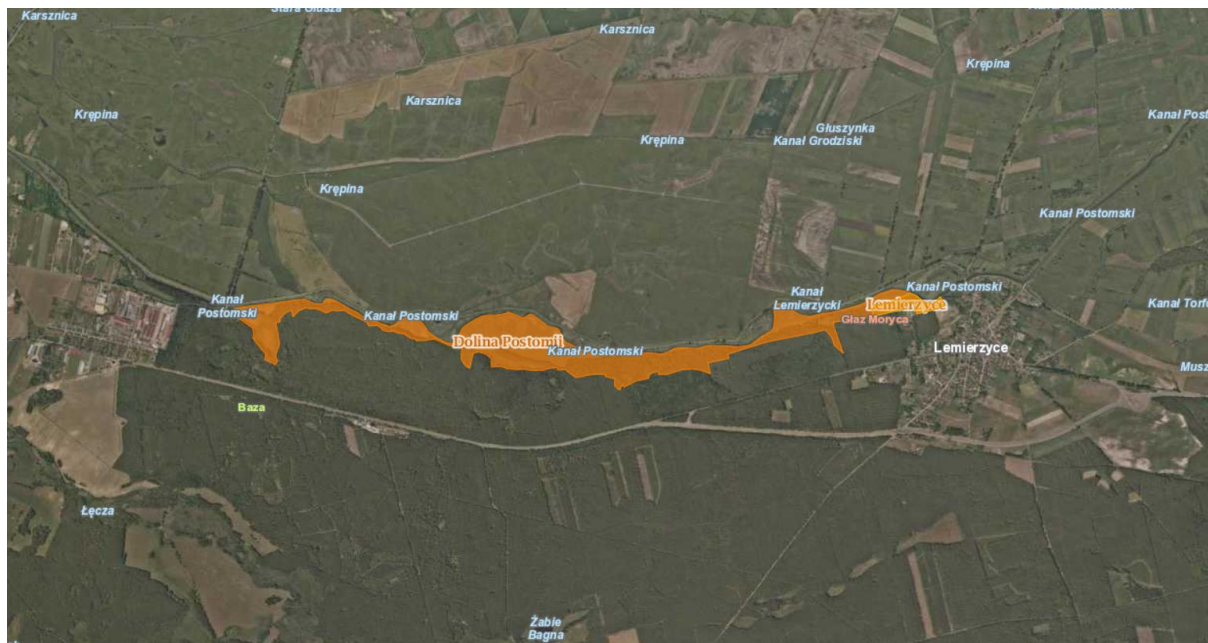
W okresie wędrówek, wiosną oraz późnym latem, przy niezbyt wysokim poziomie wody, zatrzymują się tu duże ilości siewek, przede wszystkim batalionów. Liczne są również kwokacze, brodziec leśny i śniade. Wśród ptaków zatrzymujących się tu w okresie wędrówek obserwowano wiele gatunków rzadkich, pojawiających się w kraju sporadycznie lub wyjątkowo - czapłę modronosą, czapłę białą, czapłę nadobną, warzęchę, bernikle - kanadyjską i białolicą, gęś tybetańską, kazarkę, kamusznika, szlamca i wiele innych.

Miejscem koncentracji wielu interesujących i rzadkich gatunków ptaków jest międzywale Warty poza Zbiornikiem. Trzon awifauny stanowią tu również gatunki, których występowanie uwarunkowane jest zalewami. Spośród siewek zwraca uwagę gniazdujący w rejonie Kłopotowa kulik wielki oraz łęgowe w kilku miejscach rycyk i krwawodziób. Obok nich, w znacznej liczbie występują tu również ginące gatunki chruścieli - derkacz i kropiatka. W zakrzewieniach nad Wartą liczne są słowik szary, dziwonia i strumieniówka.

Teren Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego jest także ważnym zimowiskiem ptaków wodnych. W łagodniejsze zimy zimuje tu do kilkudziesięciu tysięcy gęsi i kaczek. Od listopada do marca obserwować tu można stada po kilkaset łabędzi niemych i krzykliwych, a czasem nawet rzadko spotykanego łabędzia małego, jeśli zima jest bardziej sroga stada łabędzi, krzyżówek, łysek, gągołów, traczy i innych ptaków wodnych koncentrują się na trudniej zamarzającej Warcie.

Rezerwat przyrody Lemierzyce

Powołany Rozporządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w roku 1970 (M.P. Nr 12/70, poz. 105), a następnie odtworzony Rozporządzeniem Wojewody Lubuskiego (Dz. U. Woj. Lubuskiego Nr 12 poz. 144), leży na krawędzi doliny Postomii, w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Lemierzyce i obejmuje ochroną niewielki powierzchniowo fragment krawędzi pradoliny Warty o pow. 3,32 ha. Cały obszar rezerwatu stanowi jedno wydzielenie leśne - 3c Nadl. Ośno Lubuskie. Rezerwat obejmuje zróżnicowany i znacznie zniekształcony fragment starodrzewu o charakterze grądu.

Rysunek 3. Położenie rezerwatów przyrody Dolina Postomii i Lemierzyce [źródło: geoserwis GDOŚ]

Rezerwat przyrody Dolina Postomii

Rezerwat przyrody Dolina Postomii utworzony 6 stycznia 2005 obejmuje obszar 65,33 ha strefy krawędziowej doliny Postomin i zarazem pradoliny Warty pomiędzy Lemierzycami a Słońskiem. Cały teren rezerwatu leży na gruntach leśnych w leśnictwach Lemierzyce i Słońsk, Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Rezerwat chroni zbliżone do naturalnych lasy grądowe i łąkowe oraz niewielkie powierzchnie innych siedlisk związanych z krawędzią i dnem doliny Postomii. Flora roślin naczyniowych rezerwatu liczy prawie 200 gatunków, w tym kilkanaście rzadkich i zagrożonych. Interesująca jest także awifauna oraz entomofauna rezerwatu. Między innymi występują tu bocian czarny, kania czarna, dzięcioł średni i zielony, kozioróg dębosz i pachnica dębowa.

Obszar Natura 2000 PLC080001 „Ujście Warty” - ostoja ptasia i siedliskowa

Obszar obejmuje terasę zalewową Warty, przy jej ujściu do Odry, wraz z Kostrzyńskim

Zbiornikiem Retencyjnym i fragmentem doliny Odry, poprzecinaną licznymi odnogami cieków, starorzeczami i kanałami. Na terenach zalewowych dominują okresowo zalewane łąki i pastwiska, szuwały, zarośla wierzb i łągi wierzbowe. Prawie co roku około 1/3 obszaru jest zalewana przez wodę, roczne wahania jej poziomu dochodzą do 3,5 m, a najwyższy poziom wody występuje przeważnie w marcu lub kwietniu. Zdarzają się ponadto silne wahania poziomu wód pomiędzy wczesną wiosną i późną jesienią. Na obszarze poza wałami dominują ekstensywnie użytkowane łąki i pola orne. Na krawędzi dolin wykształciły się płaty muraw kserotermicznych.

Występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla ohara - ponad 10% populacji krajowej (C3), gęgawa - ponad 7% populacji krajowej (C3), płaskonos - ponad 5% populacji krajowej (C3), kropiatka - 3%-4% populacji krajowej (C6), krakwa - ponad 2% populacji krajowej (C3), czapla biała, łyska, szczudłak, ostrygojad (PCK) i krwawodziób - powyżej 1% populacji krajowej (C3, C6), czernica, mewa mała, rybitwa biało-czelna (PCK), rybitwa biało-skrydła (PCK), rybitwa czarna i wodniczka (PCK) - co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6), głowienka, kszyc i śmieszka - około 1% populacji krajowej (C3); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, bocian czarny, derkacz, gąsiorek, jarzębatka, świergotek polny, podróżniczek, lerka, ortolan. W obrębie ostoi znajdują się dwie duże kolonie bocianów białych: w Czarnowie i Kamieniu Małym. W okresie wędrowek występuje gęś zbożowa - powyżej 15% populacji szlaku wędrowskiego (C3), łąbędź krzykliwy, gęgawa - powyżej 10% populacji szlaku wędrowskiego (C2, C3), krzyżówka - powyżej 5% populacji szlaku wędrowskiego (C3), na pierzowisku zbiera się 25 000 pierzających się ptaków, płaskonos - powyżej 4% populacji szlaku wędrowskiego, bocian czarny, czernica i głowienka - powyżej 2% populacji szlaku wędrowskiego i żuraw - powyżej 1% populacji szlaku wędrowskiego (C2); stosunkowo wysokie koncentracje (C7) osiągają: łąbędź czarnodzioby, cyraneczka, rozeniec, świstun, batalion, błotniak zbożowy; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (C4). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowskiego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: łąbędź krzykliwy, krzyżówka, łyska; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (C4). Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej E 32 (Rozlewiska Warty Słońsk). Obszar objęty częściowo Konwencją Ramsar.

W obszarze występują chronione siedliska przyrodnicze, łącznie 11 typów, reprezentowanych przez 14 podtypów, reprezentujące dobrze zachowane fragmenty dolin dużych rzek i ich krawędzi, ze starorzeczami, okresowo zalewanymi łąkami i pastwiskami, lasami łągowymi, grądami i murawami kserotermicznymi. Łączna powierzchnia siedlisk chronionych na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG wynosi ponad 7% powierzchni obszaru. Część ostoi - dawny rezerwat Słońsk, obecnie część Parku Narodowego Ujście Warty jest jednym z najcenniejszych obszarów wodno-błotnych w Europie środkowej. Przy północno-zachodniej granicy obszaru znajduje się system umocnień obronnych, które są miejscem zimowania dla dużej kolonii nietoperzy (do 500 os.).

Rysunek 4. Obszar Natura 2000 PLC080001 „Ujście Warty” - ostoja ptasia i siedliskowa [źródło: geoserwis GDOŚ]

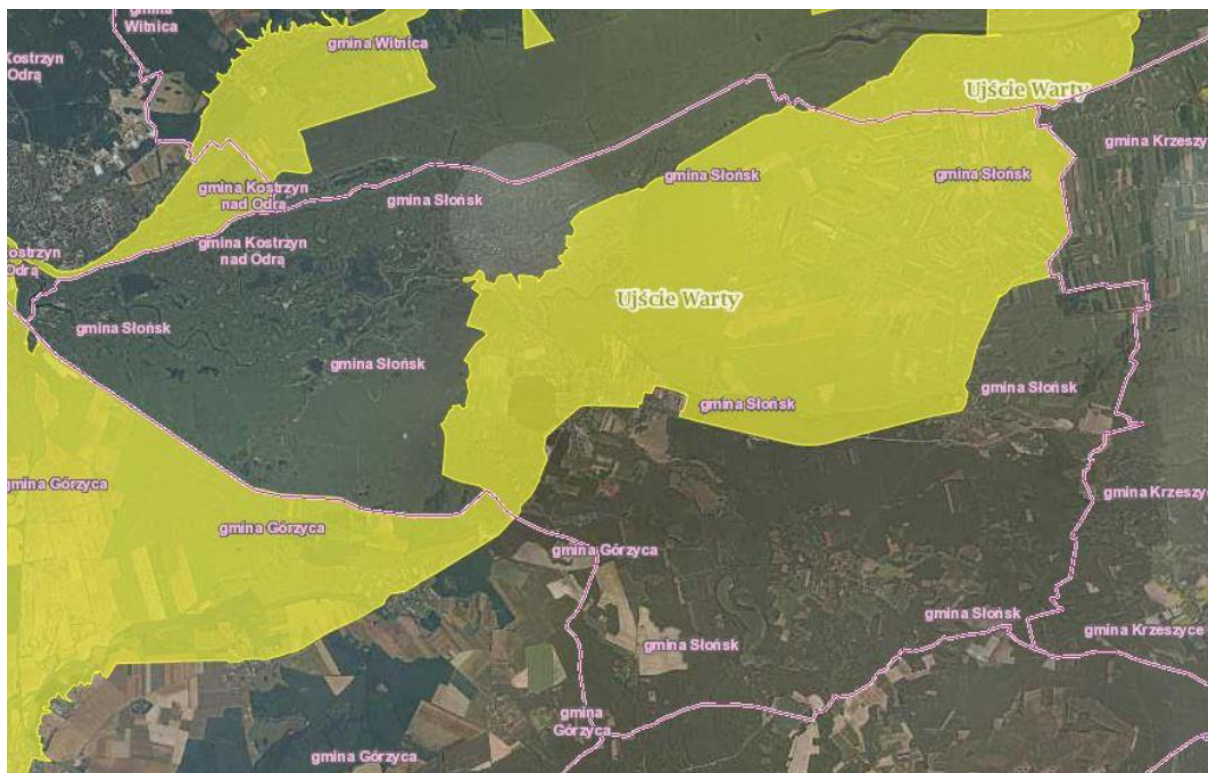
Park Krajobrazowy „Ujście Warty”

Park Krajobrazowy „Ujście Warty” powołany rozporządzeniem Wojewody Gorzowskiego nr 7 z dn. 18.12.1996; zm. Rozp. Wojewody Lubuskiego 4.06.2002r., obejmuje ochroną ujściowy odcinek doliny Warty oraz ponad 30 - kilometrowy fragment doliny Odry na terenie gmin Boleszkowice, Kostrzyn, Witnica, Górzycza, Słońsk i Krzeszyce. Jego powierzchnia wynosi 20533 ha, z czego w woj. lubuskim 19043 ha (Krzyśków 2005). Na terenie gminy Słońsk leży znaczny obszar Parku.

Administracyjnie obszar Parku znajduje się w większości w województwie lubuskim. Tylko niewielka część wzdłuż doliny Odry, na północ od Kostrzyna (około 1490 ha), leży w województwie zachodniopomorskim; nadzór nad tą częścią sprawuje Dyrekcja Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry z siedzibą w Gryfinie.

W chwili swojego powstawania najcenniejszym obiektem Parku był leżący w jego centrum Kostrzyński Zbiornik Retencyjny, wraz z ornitologicznym rezerwatem „Słońsk” - będący ptasią ostoją o międzynarodowym znaczeniu (obszar konwencji „RAMSAR”). W 2001 roku tutaj właśnie utworzono Park Narodowy Ujście Warty, zmniejszając o około 8 tys. ha powierzchnię parku krajobrazowego i powodując, że nabrał on dodatkowej funkcji strefy ochronnej dla parku narodowego. Cały ten obszar wszedł również do sieci NATURA 2000.

Większą część płaskiej niziny dolin rzecznych Parku pokrywają stale lub okresowo podmokłe łąki, leżące wśród licznych kanałów, starorzeczy i torfianek.

Rysunek 5. Park Krajobrazowy „Ujście Warty” na tle granic administracyjnych gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]

Rozbudowana sieć rowów i kanałów to efekt prowadzonych w dolinie Warty od końca XVIII wieku zabiegów regulowania koryta rzeki i osuszania jej doliny. Równolegle przeprowadzono skuteczne wylesienie tego obszaru, stąd dziś zamiast lasów łągowych krajobraz urozmaicają pojedyncze kępy jesionów, wierzb i topól. Tylko wzdłuż brzegów warciańskich i niektórych torfianek występują zwarte zarośla wierzbowe; fragmenty łągów zajmują również wąskie pasy wzdłuż biegu Odry (obszary leśne zajmują w sumie około 6 % powierzchni Parku).

Znaczne przekształcenie siedlisk wynikające z prac melioracyjnych doprowadziło do tego, że w grupie roślin łąkowych brak jest właściwie gatunków rzadkich. Oprócz zbiorowisk roślinności łąkowej spotyka się tu pospolicie zbiorowiska szuwarowe (trzciniowiska, turzycowiska, mannowiska). Na wielu starorzeczach i oczkach wodnych panują fitocenozy grążela żółtego i grzybieni białych.

Rozległe, otwarte, wilgotne tereny, na których – zwłaszcza wiosną – tworzą się rozlewiska oraz obecność wielu zbiorników wodnych sprawiły, że obszar ten jest jednym z największych i najważniejszych dla ptaków wodno – błotnych w Polsce. Najcenniejsze dla łąkowej ornitofauny miejsca znajdują się obecnie w Parku Narodowym, jednak również na terenie Parku

Krajobrazowego spotkać można wiele rzadkich gatunków – wśród nich ohara, rybitwy czarną, białoskrzydłą i rzeczną, 3 gatunki perkozów, kilku przedstawicieli ptaków siewkowatych: kulika wielkiego, rycyka, krwawodzioba, kszuka i czajkę. Mają tu swoje stanowiska: bąk, bączek, derkacz, kropiatka, gęgawa, rożeniec, płaskonos i dudek. Oczywiście spotkać tu można gniazdujące w parku narodowym kormorany, bieliki, czaple białe i siwe, ostrygojady. Ważną rolę odgrywa ten teren w lecie, jako pierzowisko ptaków blaszkodziobych oraz miejsce koncentracji stad żurawi, bocianów białych i czarnych. Podczas wędrówek wiosennych i jesien-nych obszar doliny Warty jest idealny dla odpoczynku i żerowania przelotnych ptaków wodno-błotnych. Zimą korzystają z podmokłych, otwartych przestrzeni liczące dziesiątki tysięcy osobników stada gęsi oraz liczne kaczki i łabędzie.

Osobliwością Parku jest występowanie na nasłonecznionych zboczach doliny Odry w okolicach Górzycy muraw kserotermicznych, z rzadkimi przedstawicielami flory stepowej m.in.: ostnicą Jana i ostnicą włosowatą, pajęcznicą liliowatą, wężymordem stepowym i mikołajkiem polnym. Wśród traw spotkać tu można ciepłolubne gatunki zwierząt bezkręgowych. W granicach gminy Słońsk nad brzegami Postomii znajdują się dwa sąsiadujące ze sobą rezerваты przyrody - „Lemierzyce” i „Dolina Postomii”. Chronią one fragment krawędzi pradoliny Warty z dominacją dobrze zachowanych lasów grądowych w wieku 140 – 180 lat, łągów i ekstensywnie użytkowanych łąk.

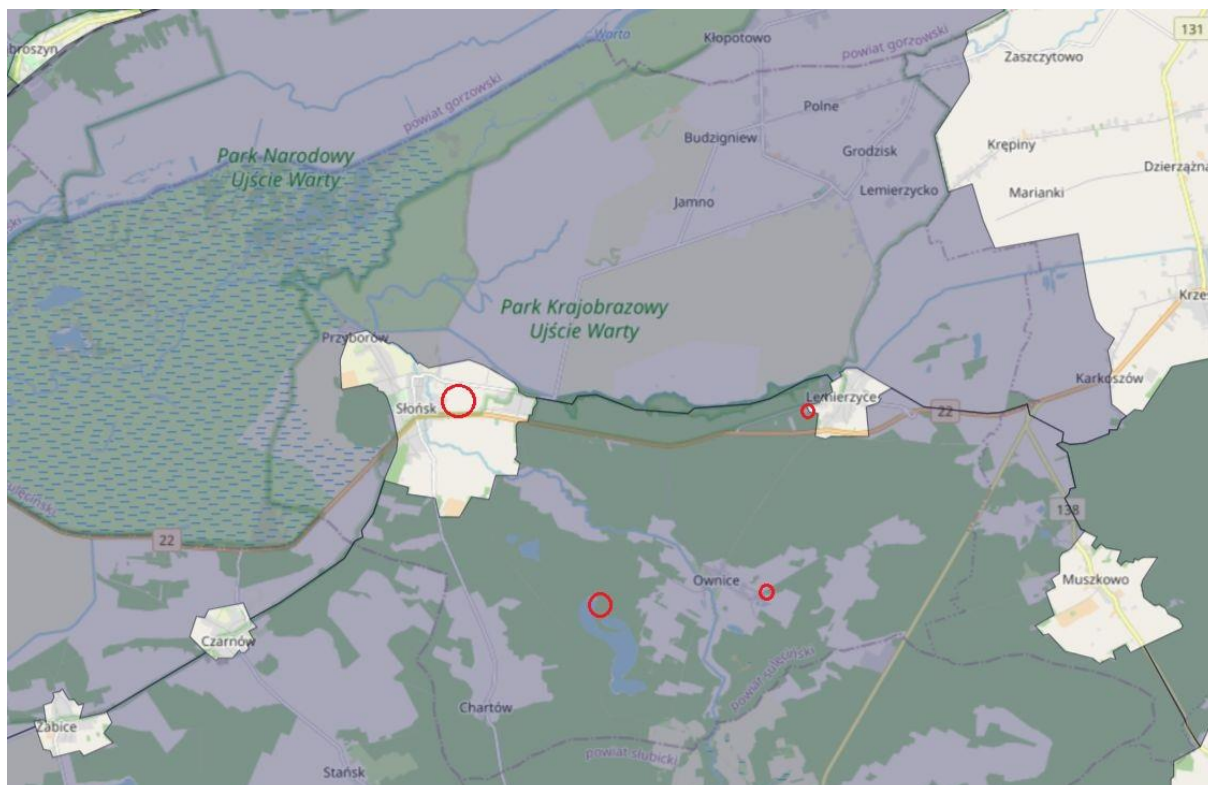
Obszar Chronionego Krajobrazu - Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty

We fragmencie gminy po jej wschodniej stronie znajduje się Obszar chronionego krajo-
brazu „Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty”, którego łączna powierzchnia wynosi 15086 ha (na terenie gminy Słońsk - 221 ha), a który utworzony został Rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. z dnia 28 lutego 2005 r., Nr 9, poz. 172). Podobnie jak obszar chronionego krajobrazu wymieniony powyżej, obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwości zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar położony w gminach: Bogdaniec 7 660 ha, Deszczno 343 ha, Krzeszyce 6 028 ha, Lubiszyn 7 ha, Słońsk 221 ha, Witnica 827 ha. Obszar zajmuje łączną powierzchnię 15086 ha.

Ponadto, na terenie gminy Słońsk ustanowiono 4 pomniki przyrody.

W strukturze krajobrazu ekologicznego stanowiącego mozaikę wielu różnych ekosystemów wyróżnia się węzły ekologiczne. Są to ekosystemy, które reprezentują najwyższe wartości środowiska przyrodniczego, odgrywają najważniejszą rolę ze względu na różnorodność, zagęszczenie gatunków, naturalność i stabilność. Węzły ekologiczne powiązane są między sobą korytarzami ekologicznymi lub w skali lokalnej ciągami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilanie poprzez bardziej intensywny przepływ materii, energii i informacji genetycznej. Korytarz ekologiczny nie jest formą ochrony przyrody i nie podlega ochronie na mocy prawa. Jednak jego funkcjonowanie konieczne jest do zachowania ciągłości i integralności sieci Natura 2000. Z dyrektywy siedliskowej nie wynika, aby obowiązek zachowania

struktury i funkcji (m.in. ekologicznych) dotyczył samych obszarów Natura 2000. Gdy ich istnienie jest konieczne dla zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, odpowiednia struktura i funkcje powinny być utrzymane także na obszarach nieobjętych ochroną prawną w ramach sieci Natura 2000, a szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych łączących obszary N2000 (M. Kistowski, M. Pchałek 2009). Funkcje takich korytarzy pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Rysunek 6. Przebieg korytarza migracji zwierząt [źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Myślajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011]

Większość terenów objętych zmianą studium położona jest w granicach Głównego Korytarza Zachodniego „Puszcza Lubuska” (z czterech, tylko jeden – na terenie miasta Słońsk leży poza). Korytarz ten bezpośrednio przechodzi w korytarz „Bagna Ujścia Warty” (GKPN-22) oraz „Lasy Skwierzyńskie” (GKPN-19B).

3.2. WALORYZACJA FAUNISTYCZNA I FLORYSTYCZNA

Zasoby przyrodnicze gminy Słońsk opracowano w „Inwentaryzacji przyrodniczej gminy SŁOŃSK”, wykonanej przez Klub Przyrodników Pracownia Ochrony Przyrody w zespole: Andrzej Jermaczek, Przemysław Jermaczek, Bogusława Mróz, Albert Wiaderny.

Gminę Słońsk podzielono pod względem przyrodniczym, na dwie części. Północna część gminy obejmuje przyujściowy odcinek doliny Warty, która stanowi tu rozległe, płaskie, miejscami zatorfione obniżenie o szerokości do kilkunastu km. W krajobrazie dominują tu ekosystemy ukształtowane przez rzekę i wielowiekową działalność człowieka. Około 1/3 powierzchni obszaru gminy to tereny aluwialne, w mniejszym lub większym stopniu podlegające corocznym zalewom wysokich wód. Na terenie gminy leży jeden z największych w zachodniej Polsce kompleksów terenów zalewowych, ponad 5000 ha tego typu ekosystemów tworzy tzw. Kostrzyński Zbiornik Retencyjny. Dominują tu zalewowe łąki z przewagą mozgi, mniejsze fragmenty zajmują zbiorowiska rdestów i uczepów, wysokie turzycowiska i różne zbiorowiska związane z licznymi tu starorzeczami. W pobliżu Warty rolę dominanta przejmują różne stadia sukcesyjne zarośli wierzbowych, aż po wierzbowe lasy łąkowe. Nieliczne piaszczyste wyniesienia wydmore zajmują murawy szczotlichowe. Około 50% powierzchni międzywała jest lub do niedawna była użytkowana rolniczo, przede wszystkim w formie ekstensywnie użytkowanych pastwisk bądź jednokośnych łąk. Warunki siedliskowe międzywała sprawiają, że od wielu lat teren ten ma istotne w skali Europy znaczenie jako miejsce łągów, miejsce odpoczynku, żerowisko i noclegowisko ptaków wodnych i błotnych.

Pozostała część obszaru doliny Warty to przede wszystkim grunty rolne leżące poza wałami i od ponad 200 lat odcięte od zalewów. Dominują tu użytki zielone, zarówno łąki jak i pastwiska. Niżej położone i silniej podtopione części terenu zajmują niewielkie kompleksy łąk, szuwarów, zarośli wierzbowo-olchowych i zarastających torfianek.

Druga, południowa część gminy ma charakter leśny. Niewielkie fragmenty naturalnych lasów zachowały się na krawędziach doliny a także wzdłuż wałów przeciwpowodziowych. Są to najczęściej lasy liściaste, przeważnie grądy lub grądowiejące łągi. Największe ich kompleksy znajdują się na krawędzi rzeki Postomii, między Słońskiem i Lemierzycami. Na pozostałym obszarze, w południowej części gminy, większość lasów uległa znacznemu przekształceniu w wyniku pinetyzacji, juwenalizacji, a miejscami także ekspansji gatunków obcych, przede wszystkim robinii akacyjowej.

Dominują tu drzewostany sosnowe, częściowo posadzone na gruntach porolnych, nie mające większego znaczenia przyrodniczego. Obniżenia terenu zajmują zbiorniki wodne z największym jez. Radachowskim oraz torfowiska przejściowe, których największe skupienie zachowało się między Ownicami a Lemierzycami.

Gmina Słońsk ma charakter rolniczy, choć zajmujące znaczne powierzchnie gminy tereny zalewane i podtapiane, będące pod wpływem silnego oddziaływania wód rzecznych, są z punktu widzenia rolniczego obciążone dużym ryzykiem, co, decyduje o ich specyfice, znacznie ogranicza ich wykorzystanie jako użytków rolnych.

Zagospodarowanie tych terenów możliwe jest jedynie w kierunku użytkowania łąkowego lub pastwiskowego (Rogalski 1998).

Cenne i rzadkie ekosystemy, zespoły i zbiorowiska roślinne, w tym wymienione w załączniku 1 Dyrektywy Siedliskowej. W granicach gminy Słońsk stwierdzono występowanie 17 typów siedlisk chronionych na mocy Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej. Są to:

- 3150-2 Eutroficzne starorzecza i drobne zbiorniki wodne - C
- 3260-1 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - R
- 3270-1 Naturalna, eutroficzna roślinność brzegów wód - C
- 6120-1 Ciepłolubne murawy napiaskowe - R
- 6210-3 Kwieciste murawy kserotermiczne - S
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - S
- 6430-3 Niżowe, nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe - C
- 6440-1 Łąki fiołkowo-selernicowe - R
- 6510-1 Łąka rajgrasowa (owsicowa) - S
- 6510-2 Łąka z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną - S
- 7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na nizinie - R
- 9170-1 Grąd środkowoeuropejski - R
- 9190 Kwaśne dąbrowy - R
- 91D0-1 Brzezina bagienna - S
- 91D0-2 Sosnowy bór bagienny - S
- 91E0-1* Łęg wierzbowy - C
- 91E0-3* Niżowy łęg jesionowo - olszowy - C

C - siedlisko częste na terenie gminy

R - rzadkie na terenie gminy

S - występujące sporadycznie

Dobrze wykształcone płyty niektórych wymienionych siedlisk stwierdzono na 150 stanowiskach.

Stanowiska roślin rzadkich i chronionych prawem krajowym oraz prawem unijnym

W granicach gminy Słońsk zlokalizowano 45 stanowisk roślin reprezentujących łącznie 20 gatunków, które uznano za rzadkie oraz specjalnie chronione prawem krajowym (w tym gatunki o statusie 1 i 2, wymagające prowadzenia specjalnych zabiegów ochronnych oraz takie których ochrona powinna być zadaniem priorytetem przed realizacją zadań gospodarczych) oraz unijnym, a także niektórych wskaźnikowych dla chronionych prawem unijnym siedlisk przyrodniczych.

Stanowiska gatunków zwierząt chronionych i rzadkich

Fauna obszaru gminy, a szczególnie awifauna jest niezwykle bogata. Ogółem na terenie gminy zanotowano ponad 300 stanowisk.

Najliczniej reprezentowane są ptaki. Rzadkie i zagrożone gatunki stwierdzono na ponad 200 stanowiskach. Pięć gatunków –bielik, bocian czarny, kania czarna, kania ruda i błotniak stawowy to gatunki specjalnej troski, kilkanaście innych – zimorodek, gągoł, bocian biały, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kobuz, pustułka, kszczyk, derkacz, bąk, rybitwy rzeczna, białoczelna i białowąsa, żuraw i czajka, rycyk i krwawodziób wymagają ochrony aktywnej.

3.3. GEOLOGIA, MORFOLOGIA, ZASOBY NATURALNE I WALORY KRAJOBRAZOWE

Pod względem fizyczno - geograficznym, gmina Słońsk leży w obszarze prowincji Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie (314 - 316), w obrębie dwóch makroregionów: Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka (315.3) i Pojezierze Lubuskie (315.4) oraz w obrębie dwóch mezoregionów - odpowiednio: Kotlina Gorzowska (315.33) i Pojezierze Łagowskie (315.42).

3. Podobszar: Pozaalpejskiej Europy Zachodniej,
31. Prowincja: Niżu Środkowoeuropejskiego,
315. Podprowincja: Pojezierza Południowobałtyckie,
315.3 Makroregion: Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka,

315.33 Mezoregion: Kotlina Gorzowska

Kotlina Gorzowska (315.33) - stanowi rozległą formę wklęsłą i oddziela Pojezierze Południowopomorskie na północy od Pojezierza Lubuskiego na południu.

Kotlina Gorzowska, będąca fragmentem Pradoliny Noteckiej, jest obszerną formą dolinną a jej oś stanowi dolina Warty. Niezbyt wyraźne załomy tarasowe wyznaczające południową granicę pradoliny podnoszą się stopniowo w południowej części obszaru, w kierunku Pojezierza Łagowskiego będącego wysoczyzną morenową wchodzącą w skład północno-zachodnich części Wzgórz Osieńsko-Sulechowskich.

315.4 Makroregion: Pojezierze Lubuskie

Mezoregion Kotlina Gorzowska (315.33) jest największym mezoregionem Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, szlakiem odpływu na zachód wód lodowcowo - rzecznych w subfazie krajeńsko - wąbrzeskiej oraz w fazie pomorskiej. Długość Kotliny Gorzowskiej dochodzi do 120 km, szerokość do 35 km, a powierzchnia obejmuje 3.740 km². W jej skład wchodzi 4 submezoregiony. Północny teren gminy (obszary na północ od drogi Kostrzyn nad Odrą - Skwierzyna położony jest w obrębie submezoregionu „Dolina Dolnej Warty” (315.331). Dolina Dolnej Warty pomiędzy Santokiem przy ujściu Noteci a Kostrzynem ma 55 km długości i do 20 km szerokości, przy czym można wyróżnić dwa mikroregiony: podmokła, zmeliorowana terasa zalewowa szerokości 8 - 10 km noszący nazwę Łęgów Warciańskich oraz piaszczysta, przeważnie zalesiona terasa muszkowska (od wsi Muszków), ciągnąca się w kierunku wschodnim po ujście Obry do Warty. Dawny rezerwat Słońsk oraz jego najbliższe otoczenie

został przekształcony w Park Narodowy „Ujście Warty”. Dolna Warta jest uregulowana i ma 68 km długości, przy czym jej zwierciadło obniża się od ok. 19 m do 13 m pod Kostrzynem.

315.42 Mezoregion: Pojezierze Łagowskie

Pojezierze Łagowskie (315.42) jest pagórkowatym terenem morenowym na wschód od Lubuskiego Przełomu Odry, na południe od Kotliny Gorzowskiej i na zachód od Bruzdy Zbąszyńskiej, sąsiadującym od południowego - zachodu z Równiną Torzymską. W tych ramach ma ok. 2 tys. km² powierzchni, przy czym wznosi się na ogół powyżej 100 m n.p.m., a w środkowej części na północ od Łagowa nawet powyżej 200 m. Najwyższe wzniesienie Bukowiec osiąga wysokość 225 m n.p.m., 119 m ponad zwierciadło przylegającego od południa Jeziora Ciecz. Moreny Pojezierza Łagowskiego są przeważnie typu glacitektonicznego, tzn. powstały pod wpływem nacisku nasuwającego się lodowca na podłoże, przy czym uległy sfałdowaniu warstwy miocenijskie z pokładami węgla brunatnego. W północnej części regionu przebiega granica zasięgu fazy poznańskiej, natomiast na południowym - wschodzie występują recesyjne moreny fazy leszczyńskiej zlodowacenia wiślańskiego. Wzniesienia morenowe przecinają rynny z licznymi jeziorami, które jednak nie osiągają większych rozmiarów.

Kondracki (1978) na tym terenie wyróżnia wśród klasy krajobrazu nizin, dwa rodzaje krajobrazu: młodo-glacialny oraz dolin i równin akumulacji wodnej. Północne obszary gminy zajmują krajobraz terasowo - wydumowy, południowe zaś pagórkowato - pojezierny.

Północna część terenu objęta planem położona jest na poziomie 11-12 m n.p.m. przechodząc przez obniżenia i niewielkie wzniesienia (14-15 m n.p.m.). Na południe od wałów przeciwpowodziowych i rz. Postomii teren wznosi się do rzędnej 25 m n.p.m. Wzdłuż drogi krajowej i nasypu kolejowego położony jest na poziomie średnio 22 - 25 m. W rejonie rz. Łęcza następuje obniżenie terenu do ok. 17 m n.p.m. po czym wznosi się do wys. 22 m n.p.m. aby w rejonie Kanału Kobowa ponownie obniżyć się do 17 m n.p.m. Przy granicy z gminą Górzycza osiąga ponownie ok. 20 m n.p.m.

Na wysoczyznach korzystne są warunki nasłonecznienia, szczególnie na stokach południowych. Dobre są również warunki przewietrzania terenu, co jest ważne dla istniejącego i planowanego budownictwa. Niekorzystny dla budownictwa jest teren pradoliny (doliny Warty) ze względu na występującą tu nadmierną wilgotność, dużą ilość mgieł i przymrozków, inwersje termiczne i dużą ilość dni mroźnych. W obrębie drobnych dolin i rynien sięgających w głąb strefy krawędziowej wysoczyzny, występują gorsze warunki przewietrzania, co powoduje kumulowanie się zanieczyszczeń.

Obszar gminy Słońsk leży w Środkowoeuropejskiej strefie subsydencji obejmującej: depresję odrzańską i próg zachodniobałtycki (obniżanie tych obszarów następuje od wczesnego oligocenu). Efektem ruchów fazy laramijskiej było rozbitcie bloku Sudetów oraz leżących na

ich przedpolu bloku przedsudeckiego i obszaru monokliny przedsudeckiej. Został wydzwignięty obszar niecki polsko-duńskiej i na badanym obszarze rozpoczęły się intensywne procesy denudacyjne, które trwały aż po oligocen.

W paleogenie powstała słabo zróżnicowana morfologicznie powierzchnia założona na utworach kredy dolnej i górnej. Dopiero w dolnym oligocenie (rupel) na dany obszar dotarła transgresja morska, która osadziła mułki, ły i piaski glaukonitowe. W miocenie sedymentacja rozwijała się w rozległych zbiornikach, w których powstały piaski, mułki i ły z wkładkami węgla brunatnego. Przez cały pliocen, a także wczesny plejstocen panowały nadal warunki lądowe z przewagą intensywnej denudacji (proces niszczący powodujący wyrównywanie i stopniowe obniżanie powierzchni ziemi) i erozji.

Początek plejstocenu przebiegał pod znakiem erozji i denudacji pokrywy neogeńskiej. W okresie czwartorzędowym aktywną rolę w kształtowaniu rzeźby terenu odgrywały lądolody zlodowaceń środkowego plejstocenu. Transgredujący w kierunku południowym lądolód zlodowacenia Sanu 1 sfałdował i ponasuwał na siebie pakiet osadów trzeciorzędowych i glacialnych. Podczas zlodowaceń środkowopolskich lądolody dwukrotnie wkraczały, powodując częściowe wyrównanie starszej powierzchni pozostawiając osady glacialne, zastoi-skowe i wodnolodowcowe. Lądolód zlodowacenia Wisły zastał główne elementy rzeźby już w zarysach wykształcone, która miała decydujący wpływ na przebieg procesów akumulacyjnych. Cofanie się lądolodu na większości obszaru miało charakter arealny, czemu sprzyjało znaczne zróżnicowanie morfologiczne terenu. Procesy zachodzące w pradolinie (zmiany kierunków przepływu wód) powodowały wcinanie się rzeki i powstawanie terasów. Przejściu rzeki na niższe poziomy towarzyszyło obniżenie się poziomu wód gruntowych, przesuszenie piasków i rozwój procesów eolicznych.

Wydmy na poziomie wyższym mogły zacząć się tworzyć u schyłku fazy pomorskiej, doszło do powstania pól pisaków eolicznych i licznych wydm. Był to także okres, w którym zaczęły powstawać utwory organogeniczne tak charakterystyczne dla holocenu. W tym samym czasie torfy powstawały w zagłębieniach wytopiskowych na wysoczyźnie.

W holocenie główne znaczenie miały procesy sedymentacji drobnoklastycznej osadów aluwialnych w dolinie Warty i mniejszych rzek jak Postomii. W końcowym okresie tworzenia się systemów tarasowych na ich powierzchniach powstały pokrywy madowe. W obniżeniach bezodpływowych i okresowo przepływowych nadal rozwijały się torfowiska i osadzały namuły. Teren objęty zmianą studium znajduje się poza granicami obszarów intensywnych zaburzeń glacitektonicznych.

Udokumentowane złoża w obszarze zmiany studium:

Na terenach objętych projektowanym dokumentem nie ma udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Na południu miejscowości Słońsk zlokalizowane jest złożo Słońsk, na

którym zaniechano wydobycie kruszyw naturalnych. Na północnym-wschodzie gminy znajduje się udokumentowane złoża ropy naftowej i towarzyszącego gazu ziemnego „Kamień Mały”.

3.4. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW WODNYCH: WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Obszar gminy Słońsk położony jest w dorzeczu rzeki Odry.

Sieć hydrograficzna obszaru gminy jest zróżnicowana, nawiązująca wyraźnie do mezoregionów geograficznych i jednostek geomorfologicznych. Szczególnie gęstą i zróżnicowaną siecią hydrograficzną wyróżniają się doliny rzeczne - zwłaszcza Pradolina Warty. Zawity system wód powierzchniowych tworzą tu - oprócz koryt głównych rzek - liczne starorzecza oczka wodne i tereny podmokłe. Sieć hydrograficzna w „dolinnych” mezoregionach jest silnie przekształcona antropogenicznie, a większość cieków została uregulowana.

Pozostałością dawnych koryt są liczne, mniej lub bardziej wypłycone, starorzecza przeważnie odcięte od rzeki i kontaktujące się z nią tylko przy wysokich lub bardzo wysokich stanach wody. Największe z nich, np. tzw. Stara Warta leżąca na północ od Słońska, to zbiorniki wodne o powierzchni kilkunastu hektarów. Łącznie starorzeczy o powierzchni powyżej 1 ha jest na terenie gminy kilkanaście, natomiast liczba obiektów mniejszych, często prawie całkowicie wypłyconych, jest znacznie większa. Ich łączna powierzchnia to ponad 100 ha lustra wody. Łączny obszar kilkudziesięciu ha zajmują także różnego rodzaju zbiorniki wodne sztucznego pochodzenia, przeważnie torfianki, po eksploatacji torfu w XIX wieku. Ich największe kompleksy znajdują się w rejonie Lemierzyc.

Gmina Słońsk położona jest na 7-miu jednolitych częściach wód powierzchniowych:

Warta od Noteci do ujścia

Europejski Kod JCWP - PLRW6000211899, typ - Wielka rzeka nizinna (21), status - silnie zmieniona (droga wodna Odra-Wiśła), ocena stanu - słaby, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (bud.piętrz.+regulacje) - derog. czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku). Warta jest rzeką II rzędu, prawobrzeżnym dopływem Odry. Wypływa na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, a uchodzi do Odry na 617,6 kilometrów. Długość całkowita Warty wynosi 808,2 km a powierzchnia jej zlewni obejmuje 54 310,2 km². Warta płynie przez obszar gminy Witnica równoległe do północnej granicy z gminą Słońsk. W ujściowym odcinku do Odry przepływa przez teren miasta Kostrzyn nad Odrą. Warta swoimi wodami wnosi zanieczyszczenia z terenu województwa wielkopolskiego.

Dopływ z polderu z Ługów Górzyckich

Europejski Kod JCWP: PLRW600023189688, typ - Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23), status: sztuczna, ocena stanu: umiarkowany, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (kanał

melioracyjny) - derogacja czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku).

Racza Struga do dopł. z Czarnowa

Europejski Kod JCWP: PLRW600017189686, typ - Potok nizinny piaszczysty (17), status: silnie zmieniona, ocena stanu: słaby, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (kanał melioracyjny) - derogacja czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku).

Racza Struga od dopł. z Czarnowa do ujścia

Europejski Kod JCWP: PLRW600024189689, typ - Małe i średnie rzeki na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (24), status: silnie zmieniona, ocena stanu: umiarkowany, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (kanał melioracyjny) - derogacja czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku).

Z czego tereny objęte projektem leżą na terenie trzech z nich:

- (1) Kanał Krępiński PLRW600023189652,
- (2) Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia PLRW60002418969 oraz
- (3) Łęcza (Ośnianka lub jeszcze inaczej rz. Lenka) PLRW600017189669.

Rysunek 7. Jednolite części wód obejmujące tereny zmiany studium gminy Słomsk [źródło: SIP gminy Słomsk]

Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia

Europejski Kod JCWP: PLRW60002418969, typ -Małe i średnie rzeki na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (24), status: silnie zmieniona (kanał melioracyjny na znacznej długości równoległy do Warty), ocena stanu: umiarkowany, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (kanał melioracyjny) - derogacja czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku). Kanał Postomii jest rzeką III rzędu i stanowi lewobrzeżny dopływ rzeki Warty, do której uchodzi na 2,6 km jej biegu. Całkowita długość wynosi 62,6 a powierzchnia zlewni 1424,6 km². W dolnym biegu Kanał Postomski zbiera wody z lewostronnej części dna doliny Warty. Do systemu melioracyjnego doliny Warty (Kanału Postomskiego) włączone są liczne cieki naturalne i starorzecza. Sieć rzeczna bardzo zawikłana.

Kanał Krępiński

Europejski Kod JCWP: PLRW600023189652, typ -Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23), status: sztuczna, ocena stanu: umiarkowany, zagrożone osiągnięcie celów renaturyzacji (Silne zmiany morfologiczne (kanał melioracyjny) - derogacja czasowa z uwagi na brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty związane z renaturyzacją cieku).

Łęcza

Europejski Kod JCWP: PLRW600017189669, typ - Potok nizinny piaszczysty (17), status: naturalna, ocena stanu: dobry, ocena zagrożenie - zagrożony, Łęcza (Ośnianka lub jeszcze inaczej rz. Lenka) jest rzeką IV rzędu i stanowi lewobrzeżny dopływ Kanału Postomskiego. Wypływa z terenów bagiennych między Rzepinem a Ośnem Lubuskim. Na całkowitej długości tj. 26,0 km, płynie na terenie gminy Ośno Lubuskie i Słońsk. Powierzchnia zlewni wynosi 247,5 km². W górnym jej biegu przyjmuje zanieczyszczenia z miejscowości Ośno Lubuskie a w dolnym z miejscowości Ownice i Słońsk.

Ramowa Dyrektywa Wodna określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód. Podstawą formalno - prawną dokonania oceny jakości wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187).

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w pięciostopniowej skali ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych: (klasa I - stan bardzo dobry, klasa II - stan dobry, klasa III - stan umiarkowany, klasa IV - stan słaby, klasa V- stan zły).

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w skali: (klasa I-II - potencjał dobry i wyższy niż dobry, klasa III - potencjał umiarkowany, klasa IV - potencjał słaby, klasa V- potencjał zły).

Zgodnie z „Oceną jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i jeziornych województwie lubuskim za rok 2018” (WIOŚ Zielona Góra) dla jcw **Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia** w 2018 roku badano stan chemiczny i określono go jako dobry. Punkt pomiarowy

Kanału Krępińskiego to most na drodze Głuchowo - Lemierzyce. Klasę elementów fizykochemicznych określono na 2-gą, natomiast klasę stanu / potencjału ekologicznego określono na 4-tą - słaby potencjał ekologiczny. Ogólną ocenę stanu określono jako „zły stan wód”.

Według „Oceny stanu jednolitych części wód rzecznych na obszarze woj. Lubuskiego w latach 2010-2012” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze na podstawie badań wód powierzchniowych w ramach monitoringu środowiska - stan jednostek w obrębie gminy Słońsk oceniono jako zły.

Przeważająca część gminy Słońsk narażona jest na podtopienia.

Znaczna część gminy podlega szczególnemu zagrożeniu powodzią. W obszarach tych zabrania się lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania (art. 40 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy Prawo wodne). Ponadto (wg art. 88 l, ust. 1 ww. ustawy) zabrania się również wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

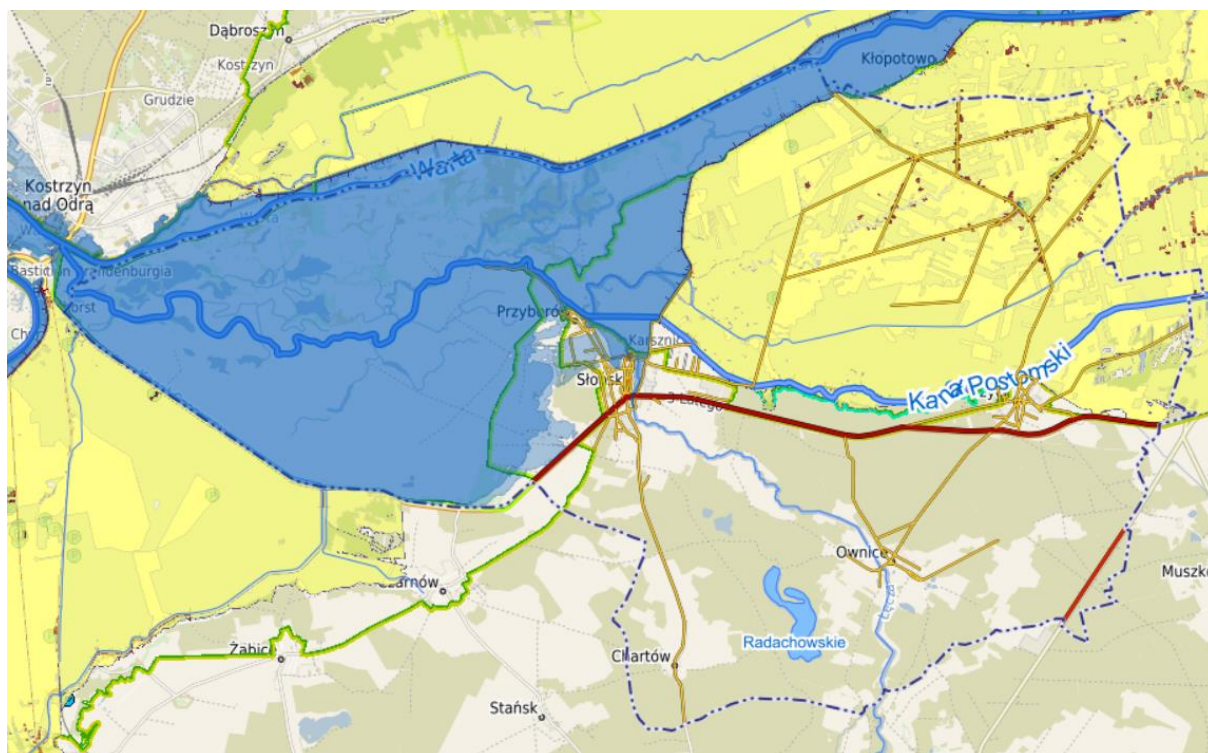
- 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymaniem wód, a także utrzymaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

1/3 powierzchni gminy prawie corocznie podlega zalewom i w zależności od roku, przez kilka do kilkunastu tygodni, a wyjątkowo nawet do 5 - 6 miesięcy, leży pod wodą. Wahania poziomu wody na terenie Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego, w znacznej mierze uzależnione od stanów wody Warty, dochodzą do 3,5 metra. Woda przelewa się na teren Zbiornika przez dawne wały przeciwpowodziowe przy stanach wody w Warcie przekraczających rzędną 12 m n.p.m. Stany takie występują średnio przez 1/5 roku. Funkcją Kostrzyńskiego Zbiornika Retencyjnego jest gromadzenie wysokich wód Warty oraz zdarzającej się co kilka lat cofki z Odry.

Amplituda stanów wody Warty za ostatnie kilkadziesiąt lat (różnica między stanem najniższym, a najwyższym) jest bardzo duża i wynosi: dla punktu pomiarowego w Kostrzynie wynosi 536 cm. Na Warcie najwyższe przepływy występują przeważnie w marcu i kwietniu, aby następnie stopniowo maleć. Najniższe przepływy notowano w okresie od lipca do września.

Taki stan ma istotne znaczenie dla środowiska przyrodniczego. Ograniczanie zagrożenia stoi w konflikcie ze środowiskiem przyrodniczym, zmiana i ograniczenie siedlisk zależnych od wody.

Obszar objęty projektem nie znajduje się na terenach szczególnego zagrożenia powodzią. Nie znajduje się na obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia wody raz na 500 lat ($Q_{0,2\%}$), jednakże w części zagrożony jest zalaniem w przypadku uszkodzenia wałów powodziowych.

Rysunek 8. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Słońsk. Tereny objęte zmianą studium położone są poza granicami tych terenów [źródło: SIP gminy Słońsk]

Poniżej pokazany zasięg wody w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego przy wystąpieniu wody - raz na 100 lat, o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%. W dniu 15 kwietnia 2015 r. na hydroportalu opublikowane zostały zweryfikowane i ostateczne wersje map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego. Jednocześnie zostały przekazane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej organom administracji wskazanym w ustawie Prawo wodne (art. 88f ust. 3) i jako oficjalne dokumenty planistyczne stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

Według podziału hydrogeologicznego Polski, obszar gminy znajduje się w większości w zasięgu I Regionu Szczecińskiego. Z jednostek hydrogeologicznych niższego rzędu w ramach Regionu Szczecińskiego wyróżniono podregion: I 3 - doliny Warty - Noteci, I 4 - Kotliny Kostrzyńskiej.

Według podziału regionu wodnego Warty, wydzielonego w obszarze działań RZGW Poznań, obszar gminy znajduje się w obszarze bilansowym: P_XVIII „Dolna Warta”, wiek poziomów wodonośnych: Q, Ng, powierzchnia: 2199,4 km², nr rejonu: B, nazwa rejonu:

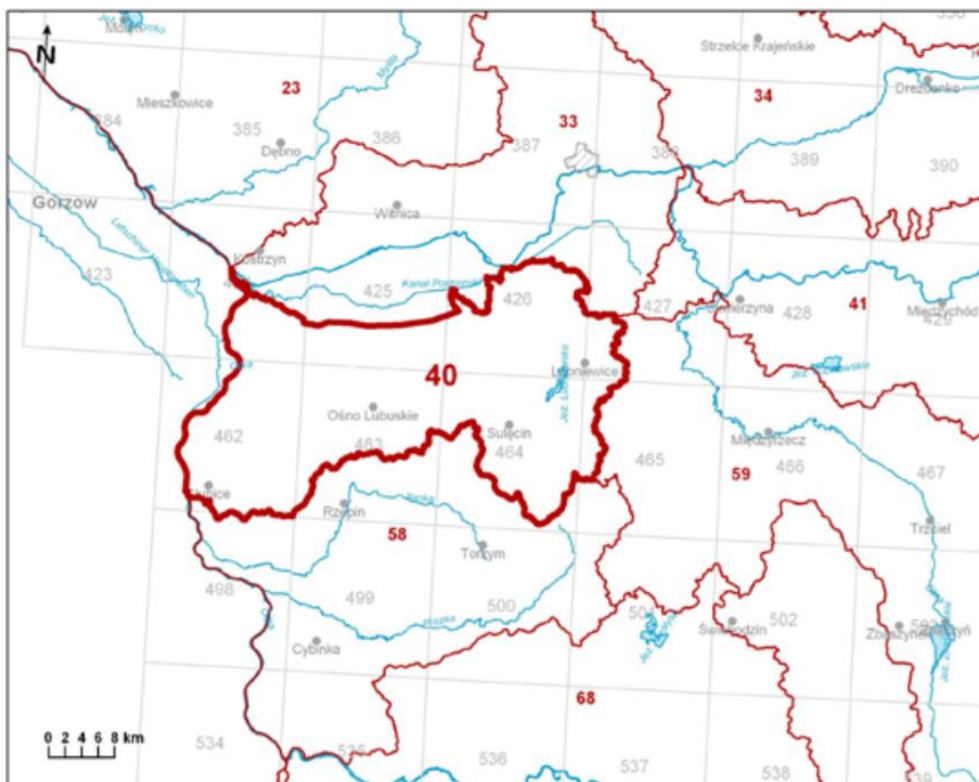
Postomia, powierzchnia: 436,9 km². Stopień wykorzystania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych w obszarze bilansowym: aktualny wynosi - < 15 %, prognozowany - 15 - 30 %. Stopień wykorzystania jest niski.

Wydzielenie jednolitych części wód podziemnych i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy. Sposób wyznaczenia JCWPd w Polsce oraz przyjęte kryteria wydzielenia zostały szczegółowo przedstawione w monografii „Hydrogeologia regionalna Polski” (2007) pod redakcją B. Paczyńskiego i A. Sadurskiego w rozdziale pt. „Regionalizacja wód podziemnych Polski w świetle przepisów Unii Europejskiej” (Z. Nowicki, A. Sadurski str. 95 - 106). W wyniku tych prac obszar Polski podzielono na 161 JCWPd. W 2008 r. została przeprowadzona weryfikacja przebiegu granic JCWPd wydzielonych w 2005 r. a w wyniku tych prac powstał nowy podział Polski w zakresie JCWPd - wydzielono 172 części. Obecnie PIG udostępnia ze swoich zasobów bardziej aktualny podział z 2008 roku. Mapa poglądowa całej Polski jest ogólnodostępna, natomiast dane poszczególnych jednostek zastąpiono Kartami informacyjnymi z 2008 roku. Obszar objęty projektem studium położony jest w zasięgu jednolitych części wód podziemnych **JCWPd nr 33 i 40** (wg. danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd” Warszawa, grudzień 2009).

Rozpoznanie hydrogeologiczne JCWPd 33 wykazało, że stanowi ona wielopoziomowy złożony system wodonośny. W obrębie systemu wód zwykłych JCWPd 33 wyróżniono 4 poziomy wodonośne: 3 czwartorzędowe i 1 neogeński. Granica północna JCWPd poprowadzona jest po wododziale wód powierzchniowych zlewni II-rzędu rzeki Warty, natomiast granica południowa i wschodnia nie jest poprowadzona po wododziale wód powierzchniowych. Granica południowa położona jest w dolinie rzeki Warty, która stanowi oś drenażu wód podziemnych. JCWPd nr 33 obejmuje północno-zachodnią część zlewni II-rzędu Warty. Rzeka Warta wraz z dopływami stanowi bazę drenażu poziomów wodonośnych czwartorzędowego i neogenu. Uwzględniając, że granica południowa nie stanowi wododziału wód powierzchniowych zaznacza się dopływ wód z poziomu czwartorzędowego i neogeńskiego z sąsiednich JCWPd do doliny Warty. Granice części wód położone na działach hydrograficznych, pokrywają się z działami poziomów górnych czwartorzędowego, nie stanowią działów wód podziemnych dla układu krążenia dla poziomów: międzyglinowego, podglinowego i neogeńskiego. Zgodnie z Kartami informacyjnymi PSH oraz Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, stan ilościowy w 2012 r. określono na dobry, stan chemiczny na słaby. Ogólna ocena wskazywała na stan słaby. JCWPd 33 oceniono na zagrożoną ryzykiem niespełnienia celów środowiskowych. Za cel środowiskowy określono dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny.

Rysunek 9. Obszary objęte projektem studium położone w Słońsku i Lemierzycach leżą w zasięgu JCWPd 33 [źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna]

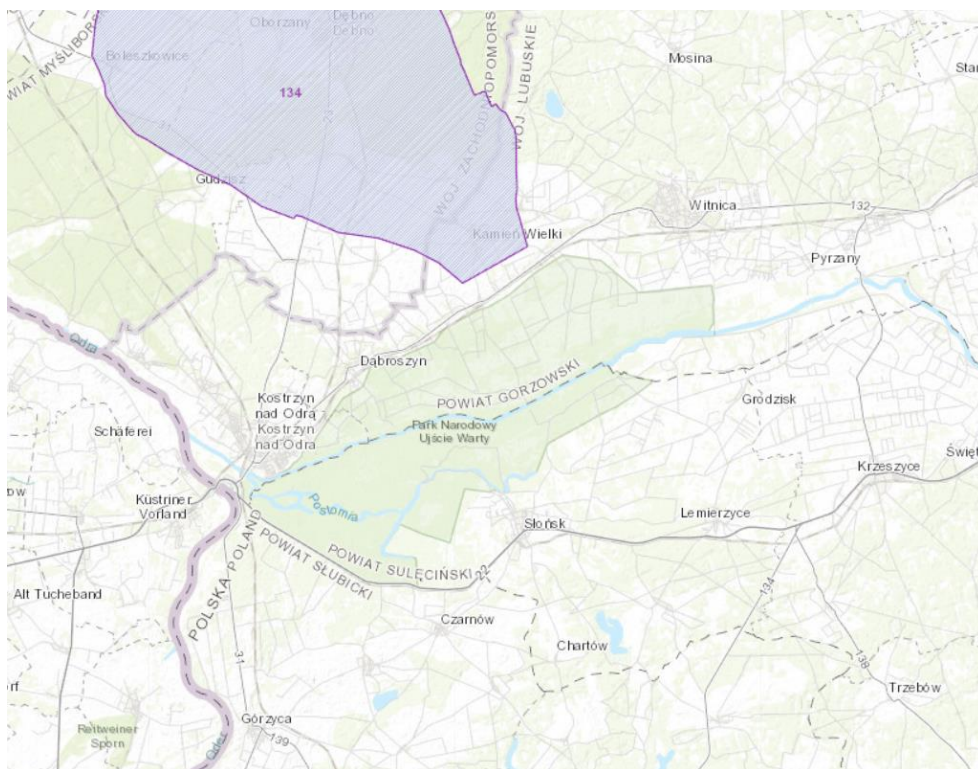

Rysunek 10. Obszary objęte projektem studium położone w Owicach leżą w zasięgu JCWPd 40 [źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna]

Wody podziemne na obszarze JCWPD 40 są drenowane przez cieki powierzchniowe. Poziom przypowierzchniowy i międzyglinowy jest drenowany przez Odrę i jej dopływy oraz dopływy Warty, natomiast zasilanie następuje w wyniku infiltracji wód opadowych. Poziom podglinowy zasilany jest głównie w wyniku przesączania z poziomów czwartorzędowych, drenowany głównie przez Odrę i Wartę. Zgodnie z Kartami informacyjnymi PSH, stan ilościowy w 2012 r. określono na dobry, stan chemiczny na dobry. Ogólna ocena wskazywała na stan dobry. JCWPD 33 oceniono na niezagrażoną ryzykiem niespełnienia celów środowiskowych. Za cel środowiskowy określono dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny.

Gmina Słońsk znajdują się poza zasięgiem występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Najbliżej granic gminy Słońsk znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych:

- Nr 144 - „Dolina Kopalna Wielkopolska” o powierzchni 4000 km², o zasobach dyspozycyjnych 480 tys. m³/dobę, średniej głębokości studni 60 m. Zbiornik Nr 144 jest izolowany słaboprzepuszczalnymi glinami morenowymi zlodowacenia północno- i środkowopolskiego o zróżnicowanej miąższości od kilku do 40 m, wiek skał QK, układ prow.
- Nr 134 -zbiornik „Dębno” oparty na utworach czwartorzędowych o pow. 242 km² i zasobach dyspozycyjnych szacowanych na 29,15 tys. m³/dobę, średniej głębokości studni 55 m. wiek skał - QM, Tr, układ prow.

Rysunek 11. Gmina Słońsk leży poza granicami głównych zbiorników wód podziemnych. Najbliżej granic znajduje się GZWP 134 [źródło: GeoLOG]

W obszarze gminy występował zbiornik wód podziemnych Nr 137 - Toruń - Eberswalde (Warta). Stracił jednak rangę GZWP w związku z pismem Ministra Środowiska z dnia 22.06.2004 r znak: DG/kdh/ED/489-6473/2004 przyjmującym bez zastrzeżeń wykonaną w 2003r. przez Biuro Poszukiwań i Ochrony Wód - HYDROEKO w Warszawie „Dokumentację hydrogeologiczną ustalającą zasoby dyspozycyjne wód podziemnych dla obszaru GWZP nr 137 Toruń - Eberswalde (Warta)”, z której wynikało, iż zbiornik z uwagi na jakość zasobów, nie kwalifikuje się do rangi GZWP. Hydroizohipsy głównego użytkowego poziomu wodonośnego występują na poziomie 12,5 m do 20 m n.p.m. Spływ odbywa się w kierunku północno - zachodnim w kierunku Warty. Wody gruntowe zalegają na głębokości od 0 do 1-2m w obszarze międzywała i do 5 na południe od rz. Postomii.

Jakość wód podziemnych oceniono jako średnią IIb - wymagają uzdatniania. W rejonie Czarnkowa (gm. Górzycy) oceniono że zasoby są dobrej jakości - wymagają tylko prostego uzdatniania. Zła jakość wód podziemnych występuje w rejonie jednostki nr 4 (na terenie Parku Narodowego Ujście Warty - brak izolacji). Stopień zagrożenia wód oceniono jako średni - o niskiej odporności, ale ograniczonej dostępności poziomu głównego, bez ognisk zanieczyszczeń. Obszar górniczy i obszar gminy Słońsk położony jest w zasięgu czwartorzędowego użytkowego poziomu wodonośnego, który jest zasadniczym poziomem wodonośnym udokumentowanym w tym rejonie.

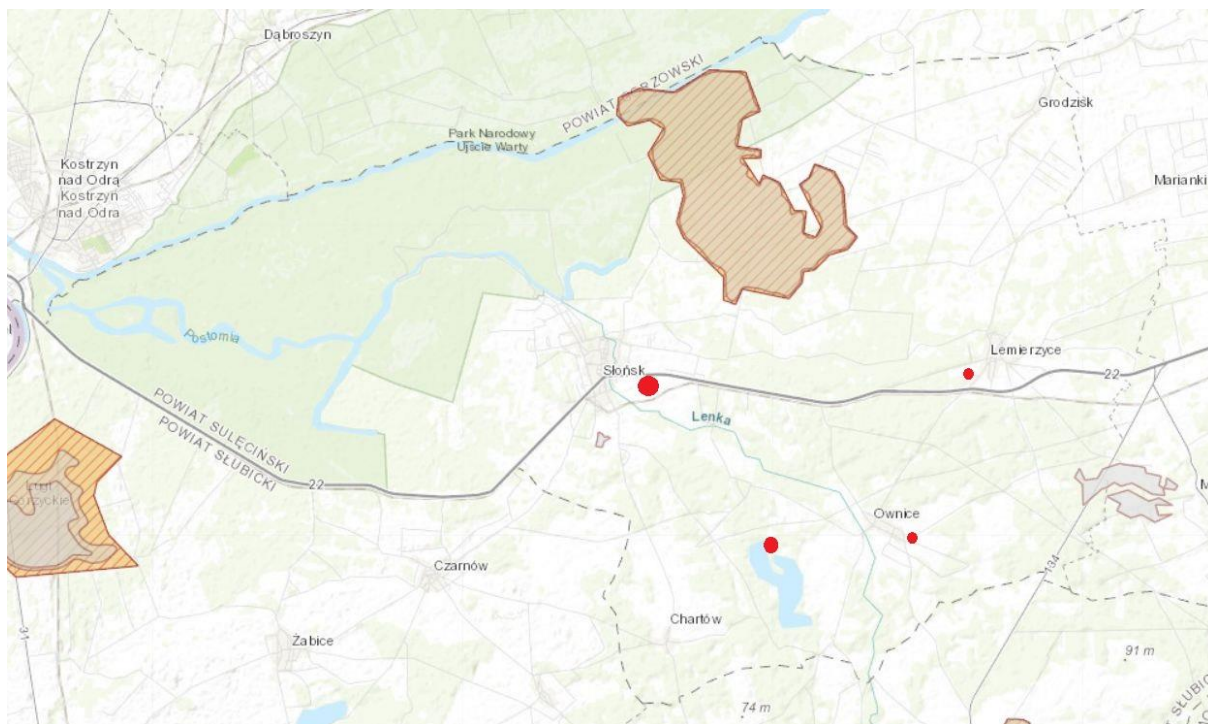
Najwyżej zalegającym, przypowierzchniowym poziomem wodonośnym występującym w rejonie złoża „Kamień Mały” jest poziom wód gruntowych (dolinny) w osadach czwartorzędu. Do przedmiotowego poziomu wodonośnego, zaliczono pierwsze od powierzchni warstwy wodonośne o swobodnym zwierciadle wody, na obszarze doliny Warty. Górną część poziomu tworzą tu rzeczne osady Warty powstałe u schyłku zlodowacenia Wisły lub w holoceenie. Przykrywają one utwory zlodowacenia Warty, które występują jako fluwioglacjalne piaski i żwiry. Miąższość osadów wodonośnych poziomu wynosi ok. 20 - 30 m na obszarze równi zalewowej rzeki Warty, na której położone jest złożo „Kamień Mały”. Współczynnik filtracji poziomu wynosi średnio ok. $k = 2,48 \cdot 10^{-4}$ m/s.

Poziom dolinny jest powszechnie ujmowany. Wszystkie ujęcia zlokalizowane w rejonie złoża prowadzą pobór wody z tego poziomu. Dotyczy to także największej miejscowości znajdującej się w pobliżu złoża, to jest miejscowości Słońsk. Ujęcie wód dla wodociągu w Słońsku, ma zatwierdzone zasoby o wielkości $Q=168$ m³/h, przy depresji $s=2,7$ m. Ujęcie to jest eksploatowane ze średnią wydajnością ok. $Q = 23$ m³/h. Głębokość studni ujęcia wynosi 30 - 35 m. Inne ujęcie pobierające wodę z tego poziomu, to ujęcie wiejskie w miejscowości Kamień Mały o zasobach eksploatacyjnych $Q=35$ m³/h, przy depresji $s=1,5$ m.

Niżej zalegającym poziomem wodonośnym czwartorzędu, jest międzyglinowy poziom wodonośny. Na obszarze równi zalewowej rzeki Warty, na której położone jest złożo „Kamień Mały”, strop tego poziomu występuje na rzędnej ok. $-20 \div -40$ m n.p.m, to jest na głębokości ok. $35 \div 55$ m. Lokalnie występują dwie międzyglinowe warstwy wodonośne- górna i dolna. Spąg głównego poziomu jaki stanowi poziom górny osiąga rzędną ok. -60 m n.p.m.

Warstwa niższa występuje w obrębie głęboko wciętych pogrzebanych dolin erozyjnych. Poziom międzyglinowy na większej części obszaru ma zwierciadło napięte. Miąższość warstw wodonośnych poziomu dochodzi do 45 m, ale najczęściej jest rzędu 20 -30 m.

Oprócz scharakteryzowanych pięter wodonośnych czwartorzędu i trzeciorzęd, zawierających użytkowe poziomy wodonośne, w rejonie złoża ropy naftowej „Kamień Mały”, należy się spodziewać występowania niżej zalegających pięter wodonośnych w utworach kredy, jury, triasu i permu, zawierających wody na ogół o wysokiej mineralizacji (solanki).

Rysunek 12. Udokumentowane złoża surowców naturalnych oraz orientacyjna lokalizacja terenów objętych zmianą studium gminy Słonek [źródło: GeoLOG]

3.5. CHARAKTERYSTYKA I OCENA WARUNKÓW GLEBOWYCH

Na obszarze gminy Słonek występują następujące główne typy i podtypy genetyczne gleb:

- gleby typu bielcowe,
- gliny lekkie i średnie,
- mady rzeczne,
- mady glejowe,
- gleby glejowe,
- gleby torfowe i murszowo - torfowe,
- gleby torfowo - mułowe,
- gleby murszowo - mineralne i murszowate.

Pod względem walorów produkcyjnych przeważają gleby o średniej (klasa IV) i małej wartości (klasy V do VI). Klasa III obejmuje tylko kilka procent powierzchni użytkowanej rolniczo, natomiast bardzo duży jest udział gleb najmniej urodzajnych (V - VI klasy) sięgający do 40% i więcej przestrzeni rolniczej. Te najłagodniejsze gleby, głównie wytworzone z piasków luźnych, albo słabo gliniastych, odznaczają się dużą przepuszczalnością, kwaśnym odczynem, małą zawartością próchnicy i słabo rozwiniętym kompleksem sorpcyjnym. Udział gleb najłagodniejszych pod lasami jest jeszcze większy. Wartość produkcyjna mady rzecznych jest zróżnicowana, w zależności od składu granulometrycznego i stosunków wodnych. W dolinie występują mady lekkie (głównie w strefach międzywala), mady brunatne na dawnych terenach zalewowych, obecnie chronionych wałami przeciwpowodziowymi i osuszonych systemami melioracyjnymi (mogą to być mady średnie i ciężkie) oraz mady czarnoziemne, występujące najczęściej w obniżeniach podskarpowych (reprezentują je zarówno mady średnie jak i ciężkie). Mady rzeczne wykorzystywane są najczęściej jako użytek zielony, a mady o cięższym składzie mechanicznym i uregulowanych stosunkach wodnych - jako grunty orne. W areale gruntów ornych największe rozprzestrzenienie ma kompleks żytni dobry, a następnie żytni bardzo dobry oraz żytni słaby. W areale trwałych użytków zielonych prawie równy udział mają użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe; użytki zielone bardzo dobre i dobre nie występują.

Trwałe wyłączenie nastąpi w zakresie gruntów leśnych. W tym przypadku również nastąpi wyłączenie z produkcji leśnej trwałe i czasowe.

3.6. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH, STANU JAKOŚCI POWIETRZA I HIGIENY ATMOSFERY

Wg podziału na dzielnice rolniczo - klimatyczne (R. Gumiński), analizowany teren położony jest w Dzielnicy Bydgoskiej (VI).

Dzielnica Bydgoska obejmuje Pojezierze Południowopomorskie i Pradolinę Noteci - Warty (pas szerokości 50 - 70 km) a także Dolinę Dolnej Wisły. Dzielnica ta ma charakter przejściowy pomiędzy chłodną i dość wilgotną Dzielnicą Pomorską a cieplejszą i suchą Dzielnicą Środkową. Dni z przymrozkami jest tutaj ponad 100. Opady wynoszą średnio rocznie ok. 50 mm, czas trwania pokrywy śnieżnej od 40 do 60 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 - 215 dni. Początek robót polnych przypada wcześniej niż w dzielnicach wymienionych poprzednio, a mianowicie w drugiej dekadzie marca.

Gmina Słońsk leży na terenach, które ze względu na zróżnicowanie względnych wysokości ma różne warunki lokalnego klimatu. Na wysoczyznach korzystne są warunki nasłonecznienia, szczególnie na stokach południowych. Dobre są również warunki przewietrzania terenu, co jest ważne dla istniejącego i planowanego budownictwa. Niekorzystny dla budownictwa jest teren pradoliny (doliny Warty) ze względu na występującą tu nadmierną wilgotność, dużą ilość mgieł i przymrozków, inwersje termiczne i dużą ilość dni mroźnych. W obrębie

drobnych dolin i rynien sięgających w głąb strefy krawędziowej wysoczyzny, występują gorsze warunki przewietrzania, co powoduje kumulowanie się zanieczyszczeń.

W 2014 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze opracował „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim, raport wojewódzki za rok 2019” (WIOŚ 2020) warunki meteorologiczne przedstawione zostały na podstawie średnich wartości wybranych parametrów. Wyniki pomiaru rocznego, rozkładu temperatury i ciśnienia, wilgotności, opadów oraz rozkładu kierunków wiatru. Powietrze - w województwie lubuskim badania zanieczyszczenia powietrza prowadzi się w zakresie następujących substancji: dwutlenku siarki, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2.5, tlenku węgla, benzeny oraz zanieczyszczeń zawartych w pyłe zawieszonym PM10 tj. metali ciężkich (ołowiu, arseny, niklu i kadmu) i benzo(a)pirenu.

Poziomy dopuszczalne, docelowe oraz poziomy celów długoterminowych, alarmowe oraz informowania dla niektórych substancji w powietrzu obowiązujące w Polsce określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931). Rozporządzenie podaje osobne normy jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin, obowiązują one na obszarze całego kraju. W rocznej ocenie jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin kryteriami dla SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i zawartości ołowiu Pb w pyłe PM₁₀ są poziomy dopuszczalne wymienionych substancji. Dla As, Cd, Ni, B(a)P w pyłe PM₁₀, wartościami kryterialnymi są poziomy docelowe.

Województwo lubuskie podzielone jest na 3 strefy: strefa m. Gorzów Wlkp., strefa m. Zielona Góra i strefa lubuska. Gmina Lubniewice należy do strefy lubuskiej. Rozkład przestrzenny emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie województwa lubuskiego jest nierównomierny. Największe ilości zanieczyszczeń emitowane są na obszarach powiatów gęsto zaludnionych i uprzemysłowionych. Badania imisji zanieczyszczeń do powietrza przeprowadzone w 2019 r. wykazały:

pod kątem ochrony zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki - nie przekraczał obowiązujących stężeń dopuszczalnych, wszystkie strefy klasa A,
- dwutlenek azotu - zachowane stężenia dopuszczalne, dla wszystkich stref klasa A,
- tlenek węgla - stężenie niższe od dopuszczalnego, dla wszystkich stref kl. A,
- benzen - zanieczyszczenia niższe od dopuszczalnego, dla wszystkich stref klasa A,
- ozon - stężenie docelowe ozonu w powietrzu zostało przekroczone w strefie lubuskiej otrzymując klasę C, w przypadku pozostałych stref tj. m. Zielona Góra oraz Gorzów Wlkp. otrzymały one klasę A. Z uwagi na fakt, iż na wystąpienie tego typu przekroczeń wskazują zarówno wyniki pomiarów, jak i modelowania, stwierdzono, iż we wszystkich strefach województwa lubuskiego poziom celu długoterminowego nie

został dotrzymany – uzyskały one w ocenie klasę D2. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu w powietrzu określono w przepisach prawnych na 2020 rok.

- pył zawieszony PM10 – zanieczyszczenia niższe od dopuszczalnego, dla wszystkich stref klasa A,

pył zawieszony PM2,5 – nie został przekroczony poziom dopuszczalny dla tzw. fazy I, natomiast przekroczony został poziom dopuszczalny tzw. fazy II w strefie lubuskiej – klasa C1.

- ołów zawarty w pyłe zawieszonym – zanieczyszczenia niższe od dopuszczalnego, dla wszystkich stref klasa A,

- arsen w pyłe zawieszonym – zanieczyszczenia niższe od dopuszczalnego, dla wszystkich stref klasa A,

- kadm w pyłe zawieszonym – stężenia docelowe dotrzymane ze wszystkich strefach – klasa A,

- nikiel w pyłe zawieszonym – stężenia docelowe dotrzymane ze wszystkich strefach – klasa A,

- bezno(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 – przekroczony poziom docelowy (1 ng/m³), wszystkie strefy zaliczone do klasy C,

3.7. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Na terenie objętym projektowanym dokumentem nie ma obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru ani ewidencji zabytków bądź uznanych za parki kulturowe. W granicach terenów objętych zmianą studium występuje stanowisko archeologiczne AZP – Słońsk st.15.

AZP 48-08/26, osada – późne średniowiecze, nowożytność zlokalizowane na działce 493/17 w Słońsku, podlega ochronie konserwatorskiej.

W przypadku robót ziemnych w obrębie tego stanowiska archeologicznego, zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W zakresie pozostałego terenu objętego zmianą studium, w przypadku natrafienia podczas robót budowlanych lub ziemnych na zabytek, zastosowanie mają przepisy szczegółowe ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W obszarze projektu zmiany studium nie występują inne stanowiska i strefy archeologicznej ochrony biernej, obejmujące stanowiska archeologiczne zdefiniowane w art. 3, pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad i objęte ochroną prawną na podstawie art. 6, ust. 1, pkt 3 cyt. ustawy, które byłyby ujęte w ewidencji zabytków archeologicznych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Ponadto, na obszarze projektu zmiany studium nie występują inne obiekty objęte ochroną w formie zabytku.

3.8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Tereny objęte zmianą studium to głównie tereny rolnicze, leśne i częściowo zabudowane. Kierunek zagospodarowania przewidziany zmianą Studium jest zgodny z wizją terenu obraną na szczeblu wojewódzkim. Ze względu na znaczenie tego terenu w zachowaniu powiązań pomiędzy obszarami chronionymi jego zrównoważony rozwój ma kluczowe znaczenie dla polityki w zakresie ochrony środowiska. Sąsiedztwo terenów w granicach projektu objęte jest różnymi formami ochrony przyrody ponieważ łączy takie walory jak: tereny rolnicze, jako charakterystyczny krajobraz kulturowy regionu, kompleksy leśne jako ważny korytarz migracji zwierząt, tereny dolin rzecznych jako ważny element krajobrazu i ważny korytarz migracji.

Zmiana zagospodarowania wiąże się też z utratą otwartej przestrzeni, gospodarstw rolnych, przyrody ożywionej, wartości przyrodniczych, krajobrazowych kulturowych i zwykle skutkuje podwyższonymi wydatkami publicznymi na infrastrukturę, instytucje publiczne, transport. Taka tendencja pociąga za sobą wzrost presji na środowisko przyrodnicze, ze wszystkimi negatywnymi następstwami. Jako główne zagrożenie dla tego obszaru wymienia się więc inwestycyjną presję na tereny otwarte.

3.9. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

W przypadku zaniechania realizacji ustaleń projektu zmiany studium, środowisko omawianego terenu, w zakresie wielu geokomponentów pozostanie niezmienione w stosunku do stanu istniejącego - w zakresie szaty roślinnej oraz fauny, wód powierzchniowych i podziemnych. W tej sferze wariant „0” byłby najkorzystniejszy ze środowiskowego punktu widzenia - jako nie ingerujący w stan środowiska. Przekształceniom nie uległyby takie komponenty jak krajobraz, gleby, szata roślinna. Stan aerosanitarny nie byłby narażony na zanieczyszczenie ze względu na wzmożony ruch samochodowy, wyłączenie lasów z produkcji leśnej itd. Środowisko gruntowo - wodne nie ulegałoby presji ze względu na powstające odpady i niebezpieczeństwo przedostania się substancji do gleb i ziemi.

Innym zagadnieniem jest niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy. Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dają konkretne wskazania do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wskazanie szczegółowych ustaleń dotyczących parametrów i wskaźników zabudowy w warunkach udziału społeczeństwa. Oznacza to, że zarówno organy nadzorujące jak i osoby fizyczne mogą zapoznać się z jego treścią i wnieść uwagi. Również procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pozwala wypracować optymalne zagospodarowanie. Z tego punktu widzenia, teren o szczególnej presji inwestycyjnej powinien zostać poddany szczegółowej analizie warunków zagospodarowania.

W przypadku pozostawienia dotychczasowego użytkowania i zaniechania aktualizacji kierunków polityki przestrzennej gminy, będą obowiązywać ustalenia obecnego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które nie uwzględniają aktualnych aktów prawnych, programów i polityk.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz kierunki rozwoju infrastruktury, w związku z upływem czasu oraz zmianami jakie zaszły na terenie obszaru gminy, a także zmianą przepisów prawnych nie będą odpowiadać potrzebom rozwoju gminy oraz zadaniom ochrony środowiska, co może oddziaływać negatywnie dla elementy środowiska przyrodniczego.

Studium gminy, jako dokument strategiczny podlega konsultacjom społecznym, w związku z czym zapobiega konfliktom przestrzennym. Gwarantuje to rozwój gminy oparty na jawnej i akceptowanej polityce rozwoju gminy. Rozwój terenów działalności górniczej to zawsze kierunki konfliktogenne. Powstanie tych inwestycji powinno być poprzedzone dyskusją nad kierunkiem polityki przestrzennej gminy.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Dokumentami rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiącym podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, ratyfikowane przez Polskę, m.in.:

- A. Konwencja Berneńska- Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, zawarta w Bernie w 1979r., zobowiązująca poszczególne państwa do ochrony siedlisk dzikiej fauny na swoim terytorium, zwłaszcza gatunków ginących i zagrożonych, migrujących i endemicznych. Gatunki te zostały wymienione w załącznikach. Ponadto określono ściśle zakazane sposoby i środki odłowu dzikich zwierząt. Państwa, które ratyfikowały Konwencję zgadzają się na ochronę siedlisk tych gatunków w swoich planach i polityce rozwoju oraz na zwrócenie szczególnej uwagi na obszary, które są ważne dla gatunków wędrownych podanych w załącznikach do tej Konwencji. Na terenie opracowania występują zwierzęta umieszczone w II załączniku do tej Konwencji jako ściśle chronione.
- B. Konwencja o różnorodności biologicznej podpisana w Rio de Janeiro w 1992 r.
- C. Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- D. Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,

E. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro - 1992 r.,

F. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto - 1997 r. wraz Protokołem.,

G. Konwencja Bońska - Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, zawarta w Bonn w 1979r., zobowiązująca do ochrony i w miarę możliwości odtworzenia siedlisk gatunków wędrownych, zapobiegania, usuwania, rekompensowania lub zmniejszania skutków uniemożliwiających lub pogarszających wędrówkę gatunków

H. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000r.

Ramy działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska oparte są o programy. Polska jako członek Unii Europejskiej jest zobowiązany do dostosowania swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Cele określone w powyższych dokumentach ustanowionych na szczeblu światowym są zbyt ogólne, aby odnieść się do celów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ustanawianego dla polskiej gminy. Stąd odniesiono się do obecnie obowiązującego *7 Programu Działań Wspólnoty Europejskiej* w dziedzinie Środowiska przyjętego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. pod nazwą: „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz. Urz. L347 z 28.12.2013 r.). Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowskie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych Siódmego Programu, który stanowi załącznik aktu, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia, i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Projekt dokumentu uwzględnia powyższe cele poprzez wprowadzenie zapisów dotyczących przestrzegania zakazów ustanowionych na obszarach objętych ochroną prawną.

Postanowienia dokumentów ustanowionych na szczeblu krajowym:

1. *„Europa 2020”*

Cele:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W strategii „Europa 2020” wyznaczone cele przekładają się na wytyczne do działań skali mikro i makro w gospodarce oraz zatrudnieniu. Ich uzupełnieniem są inicjatywy o charakterze flagowym, które przekładają się na konkretne projekty przewodnie.

Wytyczne ze strategii „Europa 2020”:

„5. Bardziej efektywne korzystanie z zasobów i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych”

Inicjatywa ze strategii „Europa 2020”:

„7. Europa efektywnie korzystająca z zasobów”

Priorytet dla Unii Europejskiej przyjęty w strategii „Europa 2020”:

„Cele 20/20/20 w zakresie klimatu i energii”

Projekt zmiany studium zakłada rozwój zrównoważony gminy oparty o zasoby endogeniczne.

2. *„Polska 2030 – Trzecia fala nowoczesności” długookresowa strategia rozwoju kraju.*

Priorytet dla Polski przyjęty w związku ze Strategią „Europa 2030”

„Wzrost efektywności energetycznej, wykorzystanie OZE, redukcja emisji CO₂”

Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

Projekt zmiany Nr 3 studium realizuje poniższe kierunki interwencji:

Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska przez następujące działania: ochrona czystości wód – redukcja zanieczyszczeń i związków biogennych (azot, fosfor) odprowadzanych do wód oraz sanitacja wsi; wprowadzenie monitorowania i ochrony różnorodności biologicznej i przeciwdziałanie fragmentacji ekosystemów; ustanowienie narzędzi finansowania różnorodności biologicznej (w tym podnoszenie świadomości ekologicznej obywateli); opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji do zmian klimatu; wprowadzenie instrumentów polityki publicznej integrujących działania w poszczególnych sektorach (gospodarki wodnej, rolnictwa, leśnictwa, transportu, zdrowia, budownictwa, gospodarki przestrzennej, gospodarki morskiej, turystyki, energetyki) dla zwiększenia ochrony klimatu.

3. *„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku”*

Cele w zakresie ograniczania oddziaływania energetyki na środowisko:

- I. Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego.
- II. Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (PM10 i PM 2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych.
- III. Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych.
- IV. Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce.
- V. Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnej.

4. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowiskowe perspektywa do 2020r.*

Celem głównym strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

5. *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020*

Głównym celem strategii jest poprawa życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjału, w tym rolnictwa i rybactwa dla zrównoważonego rozwoju.

Strategia obejmuje 5 celów szczegółowych, z których ostatni – piąty stanowi: „5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich”.

Priorytety Celu 5:

- ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich;
- kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego;
- adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji).

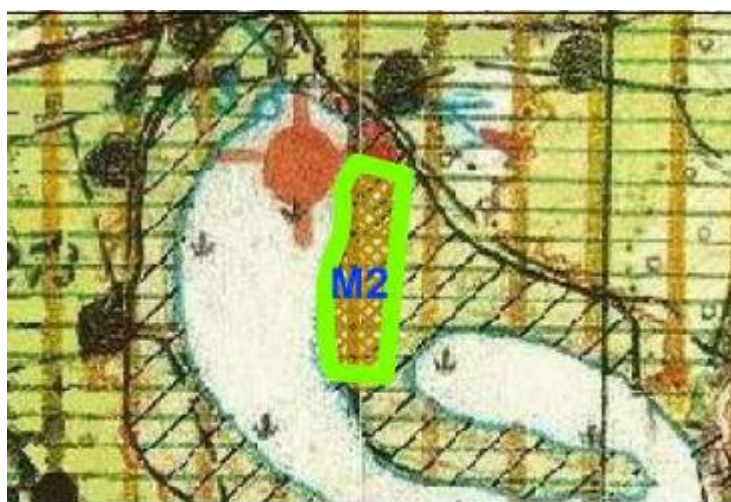
Projekt zmiany studium uwzględnia wszystkie cele ustanowione w nadrzędnych dokumentach odnoszące się do rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o zasoby endogeniczne oraz wzmocnienie ośrodków miejskich poprzez zwiększanie atrakcyjności i konkurencyjności.

Przedmiotowy dokument został więc oparty o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów, ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i wspólnotowym.

5. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

5.1. OCENA ZGODNOŚCI POSTANOWIEŃ PROJEKTU DOKUMENTU Z AKTAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI FORM OCHRONY PRZYRODY

Tereny objęte zmianą studium położone są częściowo w granicach obszarowych form ochrony przyrody - w Obszarze Chronionego Krajobrazu **Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim** - dotyczy to terenu nad jeziorem Radachowskim w Ownicach.

- Granica obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
- Teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług turystyki

Rysunek 13. Teren objęty projektem zmiany studium położony w granicach formy ochrony przyrody - w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim”

Pozostałe tereny leżą poza granicami form ochrony przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu - **Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim** wyznaczony został Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z dnia 25 lipca 2003 r., Nr 47, poz. 820 ze zm.). Na terenach tych nie występują inne formy ochrony przyrody wymienione w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2018 poz. 1614).

Zgodnie z ww. Uchwałą, w § 3 ust 1, w Obszarze Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim, ustala się działania z zakresu czynnej ochrony ekosystemów:

- 1) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- 2) wspieranie procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku;

- 3) pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych aż do ich naturalnego rozkładu;
- 4) zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych i śródpolnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych;
- 5) stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia;
- 6) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 7) wykorzystanie lasów do celów rekreacyjno - krajobrazowych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno - przyrodnicze wyposażone w elementy struktury turystyczno - edukacyjnej;
- 8) przeciwdziałanie sukcesji zarastających łąk i pastwisk, torfowisk poprzez wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych;
- 9) maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne;
- 10) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny;
- 11) preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi;
- 12) ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- 13) melioracje odwadniające, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej;
- 14) eliminowanie nielegalnego eksploataowania surowców mineralnych oraz rekultywację terenów powyrobiskowych;
- 15) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych do pojemności ich siedlisk.

Ustalenia projektu zmiany studium nie wpisują się w realizację szczególnych celów ochrony Obszaru tj. założenia zmiany studium nie są dedykowane ochronie środowiska przyrodniczego i będą wiązać się z ingerencją w pokrywę glebową, z płoszeniem zwierząt, zmianą ich dotychczasowych miejsc rozrodu i kryjówek na czas trwania budowy oraz eksploatacji i użytkowania, zdarciem warstwy roślinności w miejscach przeznaczonych pod zabudowę. Ustalenia zmiany studium stoją częściowo w sprzeczności z celami ochrony Parku. W projekcie dokumentu brak jest informacji dotyczącej położenia terenu w obszarze chronionego krajobrazu oraz respektowania działań z zakresu czynnej ochrony ekosystemów.

Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. Uchwały, na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim ustanowione są zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną leśną, rybacką i łowiecką;

Sposób realizacji tej zabudowy powinien być przeprowadzony zgodnie z przepisami o ochronie przyrody i ochronie środowiska. Należy pamiętać, że projekt studium w zaproponowanym kształcie otwiera drogę dla dalszego doprecyzowania ustaleń i ograniczeń wobec wszystkich terenów na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że obranie kierunku rozwoju w projekcie studium gminy nie jest równoznaczne ze zmianą przeznaczenia terenu, co jest z kolei przedmiotem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Studium nie określa więc lokalizacji zabudowy, a jedynie rodzaje dopuszczonych przeznaczeń i parametry graniczne do ustaleń w miejscowych planach. **Zabudowę czy różnego rodzaju przedsięwzięcia należy więc realizować w taki sposób, by w jak najmniejszym stopniu ingerować w istniejące siedliska roślinne i zwierzęce.** Projekt studium dopuszcza zabudowę na terenach otwartych na których mogą znajdować się dziko występujące zwierzęta. Projekt studium przewiduje rozwój funkcji jak powstanie nowej zabudowy czy realizację inwestycji w zakresie dróg, zbiorników wodnych itp., natomiast w skali całego Obszaru Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim, stanowią one niewielki odsetek jego powierzchni. Większość terenu gminy Słońsk położonego w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim to tereny leśne. Tylko niewielka część gruntów leśnych zostanie przekształcona w dalszej procedurze planistycznej, na skutek obranych w projekcie studium kierunków rozwoju, na tereny budowlane.

Na skutek prowadzenia robót budowlanych, czy w przypadku dróg i innych inwestycji, może dojść do złamania zakazu. Skala tego zjawiska jest jednak niewielka. Ocenia się więc brak negatywnego oddziaływania założeń projektu studium na dziko występujące zwierzęta ich nory, legowiska i inne schronienia i miejsca rozrodu oraz tarliska, złożoną ikrę w Obszarze Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim.

Dodatkowo zaznacza się, że na dalszym etapie realizacji inwestycji, w zakresie dopuszczenia zabudowy na terenach otwartych na których mogą występować miejsca rozrodu, regularnego przebywania dziko występujących zwierząt, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.) właściwy organ sprawdza zgodność projektu budowlanego m. in. z wymaganiami ochrony środowiska, do których zaliczyć należy kwestie związane z ochroną gatunkową. Zgodnie z art. 75 ust. 4 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.), właściwy organ administracji w pozwoleniu na budowę określa szczegółowo zakres obowiązków dot. ochrony środowiska na obszarze prowadzenia prac oraz kompensację przyrodniczą. Zaznacza się, że dotyczy to zwierząt objętych ochroną gatunkową, a nie zwierząt w ogóle.

2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony Środowiska - zakaz uchylono zmianą o brzmieniu:

zakaz o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym;

Zgodnie § 3 ust 1 pkt 52 z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839) projekt studium wyznacza ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko:

52) ośrodki wypoczynkowe lub hotele, zlokalizowane poza terenami mieszkaniowymi, terenami przemysłowymi, innymi terenami zabudowanymi i zurbanizowanymi terenami niezabudowanymi, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2019 r. oz. 393), wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

- a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy,*
- b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a;*

3. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

- projekt zmiany studium nie przewiduje możliwości wydobycia surowców naturalnych

4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa;

W zakresie zapobiegania zmiany stosunków wodnych kluczowe znaczenie mają ustalone wskaźniki i parametry zabudowy i zagospodarowania terenu. Pojęcie stosunków wodnych nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę. Powszechnie wiadomo, że zmiana stosunków wodnych zachodzi w przypadku zmiany stanu wody na gruncie, kierunku odpływu wody opadowej, kierunku odpływu wody ze źródeł, odprowadzania wody oraz ścieków na grunty sąsiednie. Zmiany stosunków wodnych mogą być spowodowane nawiezieniem znacznej ilości ziemi pod budowę inwestycji, bądź odwrotnie - wywiezieniem ziemi. Powodem zmiany stosunków wodnych może być wadliwe wykonanie kanalizacji deszczowej, która będzie odprowadzać wodę na działki sąsiednie. Podobne konsekwencje może powodować brak odpowiedniego drenażu działki, zwłaszcza w przypadku, gdy duża część terenu zostanie wybetonowana, pokryta asfaltem albo kostką brukową. Przewiduje się, że ustalenia zmiany studium będą wpływać na zmianę stosunków wodnych ze względu na dopuszczenie kondygnacji podziemnej w budynkach. W projekcie studium nie zamieszczono też informacji dotyczącej obowiązywania na terenie zmiany studium uchwały o utworzeniu Obszaru

Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim i zakazów obowiązujących na terenie Parku.

5. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Ustalenia studium nie spowodują w sposób bezpośredni bądź pośredni likwidacji naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy. W sąsiedztwie zmiany studium znajdują się obszary wodno-błotne (pododdziały „i” i „j” oraz „a”). Ze względu na brak informacji dotyczącej dojazdu do terenu M2, informacji o groźbie terenu (penetracji ludzkiej w tereny leśne) należy wziąć pod uwagę wpływ planowanej inwestycji na obszary błotne. Brak też informacji dotyczącej zagospodarowania terenu plaży oraz strefy ekotonowej od zbiornika wodnego - jeziora Radachowskiego (pozostawienia dotychczasowej funkcji przyrodniczej tj. obszary zieleni łąkowej, plaży itd.). Na całym terenie projekt studium przewiduje dopuszczenie zabudowy czyli innej funkcji niż ta którą pełnią obecnie te ekosystemy.

6. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybacciej

- *zakaz uchylono zmianami o brzmieniu:*

w obszarze chronionego krajobrazu "11A-Ośniańska Rynna z jeziorem Radachowskim" w gminie Słońsk obręb ewidencyjny Ownice na terenie działki nr 6126, określonej w załączniku nr 3 do niniejszej uchwały o powierzchni 8,98 ha, znosi się zakaz ustanowiony w § 4 ust. 1 pkt 6 lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybacciej;

Rysunek 14. Granice działki nr 6126 obręb ewidencyjny Ownice w gminie Słońsk dla której uchylono zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych - teren zmiany studium w całości położony jest w granicach tej działki [źródło: SIP gminy Słońsk]

Ustalenia przyjęte w tekście projektu zmiany studium naruszają zakazy obowiązujące w Obszarze Chronionego Krajobrazu Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim

5.2. ODDZIAŁYWANIE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000

Na terenie objętym projektem dokumentu nie występują obszary Natura 2000. Na terenie gminy Słońsk położone są obszary Natura 2000 ptasia i siedliskowa „Ujęcie Warty”.

Wg danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych dla tego obszaru naturalnego w jego obrębie występują niektóre typy siedlisk wymienione w **Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej i one są przedmiotem ochrony w tych obszarach (kod, nazwa siedliska):**

- 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis,
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek,
- 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae),
- 6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis- Festucion pallentis) – priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,
- 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylin alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium),
- 6440 Łąki selernicowe (Cnidion dubii),
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio- Carpinetum, Tilio-Carpinetum),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe),
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo - wiązowo - jesionowe (Ficario-Ulmetum).

Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG będące przedmiotem ochrony na przedmiotowym obszarze naturalnym:

- A021 Botaurus stellaris (bąk),
- A022 Ixobrychus minutus (bączek),
- A023 Nycticorax nycticorax (ślepowron),
- A027 Egretta alba (Ardea alba) (czapla biała),
- A030 Ciconia nigra (bocian czarny),
- A031 Ciconia ciconia (bocian biały),
- A037 Cygnus bewickii (Cygnus columbianus bewickii) (łabędź czarnodzioby),
- A038 Cygnus cygnus (łabędź krzykliwy),
- A074 Milvus milvus (kania ruda),
- A075 Haliaeetus albicilla (bielik),
- A081 Circus aeruginosus (błotniak stawowy),

- A082 *Circus cyaneus* (błotniak zbożowy),
- A089 *Aquila pomarina* (orlik krzykliwy),
- A094 *Pandion haliaetus* (rybołów),
- A119 *Porzana porzana* (kropiatka),
- A120 *Porzana parva* (zielonka),
- A122 *Crex crex* (derkacz),
- A127 *Grus grus* (żuraw),
- A131 *Himantopus himantopus* (szczudłak),
- A151 *Philomachus pugnax* (batalion),
- A176 *Larus melanocephalus* (mewa czarnogłowa),
- A177 *Larus minutus* (mewa mała),
- A193 *Sterna hirundo* (rybitwa rzeczna),
- A195 *Sterna albifrons* (rybitwa białoczelna),
- A196 *Chlidonias hybridus* (rybitwa białowąsa),
- A197 *Chlidonias niger* (rybitwa czarna),
- A229 *Alcedo atthis* (zimirdek),
- A236 *Dryocopus martius* (dzięcioł czarny),
- A238 *Dendrocopos medius* (dzięcioł średni),
- A246 *Lullula arborea* (lerka),
- A255 *Anthus campestris* (świergotek polny),
- A272 *Luscinia svecica* (podróżniczek),
- A294 *Acrocephalus paludicola* (wodniczka),
- A307 *Sylvia nisoria* (jarzębatka),
- A338 *Lanius collurio* (gąsiorek),
- A379 *Emberiza hortulana* (ortolan).

Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG będące przedmiotem ochrony na przedmiotowym obszarze naturalnym:

- A039 *Anser fabalis* (gęś zbożowa),
- A043 *Anser anser* (gęgawa),
- A048 *Tadorna tadorna* (ohar),
- A050 *Anas penelope* (świstun),
- A051 *Anas strepera* (krakwa),
- A052 *Anas crecca* (cyraneczka),
- A053 *Anas platyrhynchos* (krzyżówka),
- A054 *Anas acuta* (rożeniec),
- A055 *Anas querquedula* (cyranka),
- A056 *Anas clypeata* (płaskonos),
- A059 *Aythya ferina* (głowienka),
- A061 *Aythya fuligula* (czernica),
- A067 *Bucephala clangula* (gągoł),

- A125 Fulica atra (łyska),
- A130 Haematopus ostralegus (ostrygojad),
- A136 Charadrius dubius (sieweczka rzeczna),
- A142 Vanellus vanellus (czajka),
- A153 Gallinago gallinago (kszyk),
- A156 Limosa limosa (rycyk),
- A160 Numenius arquata (kulik wielki),
- A162 Tringa totanus (krwawodziób),
- A179 Larus ridibundus (śmieszka),
- A184 Larus argentatus (mewa srebrzysta),
- A198 Chlidonias leucopterus (rybitwa białoskrzydła),
- A987 waders (siewkowce),
- A992 ducks (kaczki),
- A994 geese (gęsi).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1308 Barbastella barbastellus (mopek),
- 1323 Myotis bechsteini (nocek Bechsteina),
- 1324 Myotis myotis (nocek duży),
- 1337 Castor fiber (bóbr europejski),
- 1355 Lutra lutra (wydra).

Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1188 Bombina bombina (kumak nizinny).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1096 Lampetra planeri (minóg strumieniowy),
- 1099 Lampetra fluviatilis (minóg rzeczny),
- 1106 Salmo salar (łosoś atlantycki),
- 1124 Gobio albipinnatus (kiełb białopłetwy),
- 1130 Aspius aspius (boleń),
- 1134 Rhodeus sericeus amarus (rózanka),
- 1145 Misgurnus fossilis (piskorz),
- 1149 Cobitis taenia (koza),
- 1163 Cottus gobio (głowacz białopłetwy).

Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1037 Ophiogomphus cecilia (trzep la zielona),
- 1042 Leucorrhinia pectoralis (zalotka większa),
- 1060 Lycaena dispar (czerwończyk nieparek),
- 1084 Osmoderma eremita (pachnica dębowa),

- 1088 *Cerambyx cerdo* (kozióróg dębosz).

Analiza danych nie wykazała występowania gatunków zwierząt na terenach przeznaczonych pod zmianę dotychczasowego użytkowania. Planowane funkcje terenów przewidziane projektem nie wpłyną negatywnie na gatunki zwierząt wymienione w art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz Załączniku nr II Dyrektywy Siedliskowej.

Do zagrożeń zaliczono (wg SDF):

Do najistotniejszych zagrożeń wpływających na obszar i występujące na jego terenie elementy europejskiego dziedzictwa przyrodniczego należą: ograniczenie powierzchni koszonych łąk i wypasanych pastwisk, w tym kserotermicznych oraz związana z tym sukcesja roślinności, zmiany reżimu wodnego obszarów zalewowych polegające na ograniczeniu długości trwania i wielkości zalewu, juwenalizacja lasów i niedostatek martwego drewna, ekspansja obcych gatunków roślin i zwierząt.

Wykonywanie koniecznych prac z zakresu ochrony przeciwpowodziowej dotyczy różnych fragmentów doliny rzecznej i powinno się odbywać z uwzględnieniem wymogów ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, których ochrona jest celem utworzenia obszaru Natura 2000.

Ustalenia projektu dokumentu mają charakter endogeniczny, punktowy i miejscowy. Realizacja ustaleń projektu dokumentu wiąże się więc z oddziaływaniem w jego granicach projektu. Projekt nie spowoduje zmian stosunków wodnych na terenach sąsiadujących, a przyczyni się do lepszej ochrony zasobów wodnych i powierzchni ziemi. Ustalenia projektu nie będą mieć wpływu na siedliska oraz gatunki będące przedmiotami ochrony obszarów Natura „Ujście Warty” i nie spowodują pogorszenia stanu tych siedlisk.

Ocenę oddziaływania ustaleń projektu na integralność obszaru przeprowadzono biorąc pod uwagę:

- stopień oddziaływania ustaleń na przedmioty ochrony,
- skalę zmian w stosunku do obecnego użytkowania terenów,
- skalę zmian w stosunku do optymalnego (pożądanego) użytkowania terenu oraz
- korytarz ekologiczny.

Obszar objęty projektem położony jest poza granicami obszarów Natura 2000, natomiast odległości od najbliższych obszarów Natura 2000 są nieduże.

Większość obszaru gminy położona jest w Głównym Korytarzu Północnym „Bagna Ujścia Warty” (GKPN-22). Korytarz ekologiczny nie jest formą ochrony przyrody i nie podlega ochronie na mocy prawa. Jednak jego funkcjonowanie konieczne jest do zachowania ciągłości i integralności sieci Natura 2000. Z dyrektywy siedliskowej nie wynika, aby obowiązek zachowania struktury i funkcji (m.in. ekologicznych) dotyczył samych obszarów Natura 2000. Gdy ich istnienie jest konieczne dla zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, odpowiednia struktura i funkcje powinny być utrzymane także na obszarach nieobjętych ochroną prawną w ramach sieci Natura 2000, a szczególnie

w obrębie korytarzy ekologicznych łączących obszary N2000 (M. Kistowski, M. Pchałek 2009). Z tego względu niezbędnym jest zapewnienie drożności korytarza ekologicznego celem zachowania spójności sieci Natura 2000. Korytarz „Bagna Ujścia Warty” został ujęty we wszystkich dotychczasowych projektach korytarzy migracji zwierząt: Pan-European Ecological Network, (PEEN), Trans-European Wildlife Network (TEWN), Econet i in. Wszystkie te projekty mają na celu przeciwdziałanie fragmentacji środowiska w Europie. Ustalenia projektu nie spowodują zwężenia „Bagna Ujścia Warty”. Rozwój terenów w obrębie projektu będzie mieć charakter zrównoważony i sprzyjający utrzymaniu funkcji ekologicznych na terenach otwartych sąsiadujących. Korytarz „Bagna Ujścia Warty” utrzyma drożność, funkcję i przyczyniać się będzie w dalszym ciągu do zachowania integralności obszarów Natura 2000.

5.3. ODDZIAŁYWANIE NA ŚWIAT ROŚLIN I ZWIERZĄT ORAZ BIORÓŻNORODNOŚĆ

Dzięki drożnym korytarzom ekologicznym jak lokalne korytarze ekologiczne wzdłuż cieków wodnych oraz na terenie kompleksów leśnych zachowana zostanie równowaga towarzysząca obecnemu stanowi. Zmiany w użytkowaniu terenu wprowadzane poprzez projekt mają charakter punktowy. Ważnymi czynnikami oddziałującym na bioróżnorodność będą:

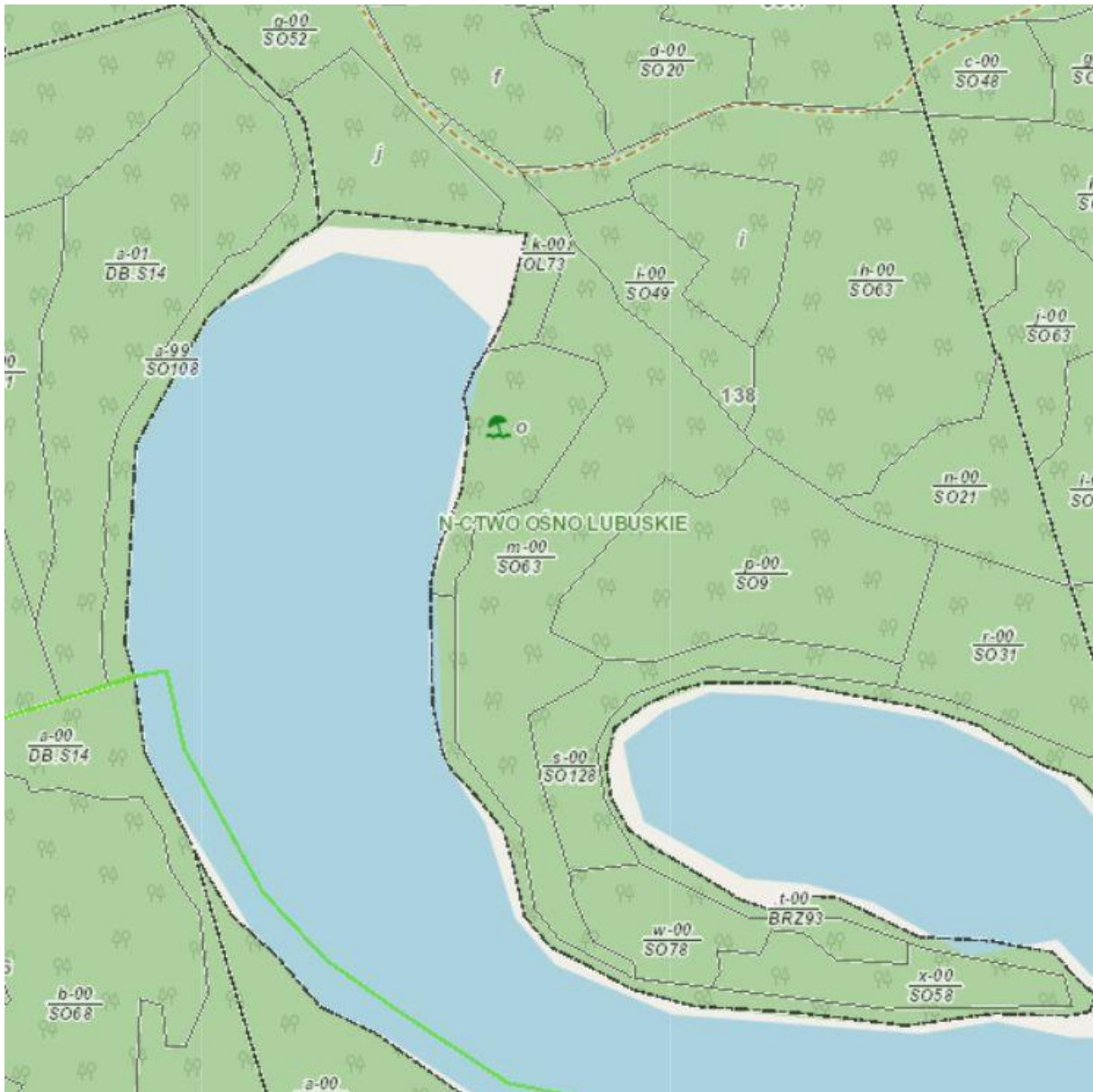
- utrzymanie drożności lokalnego korytarza ekologicznego,
- nierozpraszczenie zabudowy, rozwój funkcji związanych z zabudową w nawiązaniu do stanu istniejącego.

Projekt ma charakter punktowy w sieci osadniczej gminy. Na spadek bioróżnorodności terenu może mieć wpływ planowana zabudowa różnorodnej funkcji - mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej, letniskowej. Skutkiem bezpośrednim zabudowy będzie utrata bazy pokarmowej wielu gatunków zwierząt. Projekt zakłada rozwój zabudowy w taki sposób, by nie przerwać ciągłości korytarza migracji.

Projekt planu przewiduje zmianę funkcji leśnej na teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług turystyki w Ownicach nad jeziorem Radachowskim. Lasy objęte zmianą studium należą do Skarbu Państwa i zarządzane są przez Nadleśnictwo Ośno Lubuskie - oddział 138. Zgodnie z Planem urządzania lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r. - Program Ochrony Przyrody, na terenie oddziału 138 wyróżnia się drzewostany cenne przyrodniczo¹ - pododdziały „s” (So 124 lat, podszyt 40%: dąb, kruszyna, jarząb posp. olsza) i „t” (4 Brz, 3 Ol 89 lat, 2 So 125 lat, 1 Os 70 lat, Podszyt na 60%: dąb, brzoza, jarząb posp, osika, olcha). Powierzchnie całkowite tych pododdziałów wynoszą 1,32 ha pododdz. s i 2,10 ha pododdz. t. Nie całe pododdziały wchodzą w granice zmiany studium. Pododdziały te Zarządzeniem Nadleśniczego

¹ Plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r. - Program Ochrony Przyrody s. 86

Nadleśnictwa Ośno Lubuskie z dnia 17. 02. 2015 r. zostały ustanowione jako ekosystemy referencyjne.

Rysunek 15. Pododdziały oddziału 138, którego fragment zajmuje zmiana studium gminy - pododdz. s i t należą do cennych przyrodniczo [źródło: Bank Danych o Lasach]

„Celem ustanowienia ekosystemów referencyjnych jest ich zachowanie i ochrona w stanie naturalnym lub maksymalnie zbliżonym do naturalnego. Na obszarach ekosystemów referencyjnych nie prowadzi się zabiegów gospodarczych, z wyjątkiem wykonywania niezbędnych działań podnoszących walory przyrodnicze i służących zachowaniu tych ekosystemów (np. usuwanie gatunków obcych itp.), wynikających z planów ochrony lub zadań ochronnych dla rezerwatów przyrody bądź obszarów Natura 2000.

Ścinka drzew w ekosystemach referencyjnych dopuszczalna jest w przypadkach zagrożenia życia bądź mienia ludzi.”²

Należy też wskazać, że w oddziale 138 stwierdzono występowanie bagien w pododdziałach „i” i „j” oraz „a”. Bagna mają powierzchnię odpowiednio: 1,08 ha, 1,35 ha i 0,05 ha. Pododdziały te położone są poza granicami zmiany studium.

W oddziale 138 pododdz. k stwierdzono siedlisko przyrodnicze zajmujące powierzchnię całego wydzielenia³ - 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosa incanae*, olsy źródliskowe)⁴. Poddział k znajduje się poza granicami zmiany studium, na północ od tego terenu. Siedlisko zajmuje powierzchnię 0,55 ha i jego stan oceniono na „C”. Wskazania ogóle dla tego siedliska mówią:

„podstawą ochrony lasów łągowych jest przede wszystkim ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona warunków wodnych. Bierna ochrona może być stosowana w lasach rezerwatowych. W lasach gospodarczych zalecane jest stosowanie rębni złożonych, oraz pozostawienie do naturalnej śmierci części drzew czy też fragmentów siedliska. Z punktu widzenia ochrony niekorzystne jest wprowadzanie do siedliska gatunków obcych”

Na obecnym etapie brak jest wniosku o zmianę przeznaczenia gruntu leśnego na nieleśny. Brak jest informacji jaka powierzchnia planowana jest do wyjęcia z gospodarki leśnej. Brak też informacji o tym, które tereny planuje się pod zabudowę, a które pozostawia w dotychczasowym użytkowaniu - wskaźnik intensywności zabudowy wskazuje na możliwość zabudowy do 0,6, powierzchnia zabudowy wynosić ma do 30%, natomiast powierzchnia biologicznie czynna minimum 50%). Biorąc pod uwagę powyższe projekt studium nie wyklucza zabudowy na terenach cennych przyrodniczo oraz w ekosystemach referencyjnych. Stąd nie wyklucza się negatywnego oddziaływania na inwestycji zapisów zmiany studium w obrębie Ownice nad jeziorem Radachowskim.

W pozostałym terenie, na terenach dotychczas niezagospodarowanych, gdzie planuje się zabudowę, z typowych zwierząt krajobrazu rolniczego osiedlą się gatunki synantropijne, przystosowane do życia w środowisku przekształconym przez człowieka. Zabudowę można więc kształtować tak by pozostawić istniejące zadrzewienia, zakrzaczenia czy pojedyncze okazy drzew.

² Ibidem s. 87

³ Załącznik Nr 3 do Programu Ochrony Przyrody Planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r.

⁴ Poradniki ochrony siedlisk i gatunków. 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosa incanae*, olsy źródliskowe); Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Ustalenia projektu przewidują zmianę zagospodarowania i użytkowania terenu, która wpłynie na świat zwierząt i roślin. W zakresie zbiorowisk roślinnych oddziaływanie będzie mieć skutek długoterminowy, stały i bezpośredni. Oddziaływanie odbędzie się w zakresie zmiany przeznaczenia gruntów, przez co należy rozumieć nieodwracalną utratę dotychczasowego sposobu użytkowania ziemi. Zmiany te nie mają charakteru znacząco negatywnych.

5.4. ODDZIAŁYWANIE NA ZDROWIE LUDZI, KRAJOBRAZ, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Oddziaływanie na ludzi będzie zachodzić w zakresie: hałasu komunikacyjnego, adaptacji do zmian w krajobrazie w związku z zabudową mieszkaniową i usługową. Przewiduje się ekspozycje ludzi na hałas na etapie realizacji zabudowy jak i eksploatacji w związku z obsługą terenu przeznaczonych pod usługi (towarzyszące zabudowie mieszkaniowej).

Hałas będą emitować samochody dostawcze. Z tego względu zaleca się projektowanie terenu w taki sposób, by odsunąć teren komunikacji do zaplecza sklepu od terenów zabudowy mieszkaniowej. Do środków minimalizujących zalicza się też minimalny czas pracy silnika samochodu tj. ograniczanie jałowej pracy silnika pojazdu jak i maszyn budowlanych na etapie realizacji ustaleń zmiany studium. Ruch samochodowy ze zmienną strukturą i natężeniem stanowił będzie mobilne źródło emisji zanieczyszczeń. Ze spalania paliw w silnikach pojazdów emitowane będą następujące zanieczyszczenia: dwutlenek azotu, tlenek węgla, pył, węglowodory aromatyczne i węglowodory alifatyczne. Ponadnormatywne dźwięki, będą oddziaływać negatywnie na etapie realizacji ustaleń projektu oraz w zakresie ruchu samochodowego na etapie eksploatacji. Ustalenia projektu zakładają dopuszczalny poziom hałasu jak dla terenów mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112).

Na etapie realizacji ustaleń projektu należy przewidzieć uciążliwości związane z pracą ciężkiego sprzętu. Wynikające z tych prac emisje zanieczyszczeń do powietrza, pylenie, hałas oraz wibracje mają jednak charakter przejściowy, a jeżeli prace zostaną właściwie zorganizowane i dozorowane nie powinny powodować dużej uciążliwości. Istotne jest również prowadzenie prac przy użyciu sprawnego sprzętu i w odpowiednich warunkach BHP i przeciwpożarowych, co zapobiegnie zaistnieniu sytuacji awaryjnych. Zagrożenia związane z oddziaływaniem na zdrowie ludzi wiążą się z etapem realizacji ustaleń projektu, poprzez pracę ciężkiego sprzętu i w związku z przemieszczaniem mas ziemnych.

W celu zapobieżenia negatywnego oddziaływania na higienę atmosfery prace budowlane powinno się ograniczyć do kilku godzin w ciągu dnia. Praca środków transportu ciężkiego takiego jak: spycharki, koparki, wywrotki powoduje emisje hałasu na poziomie 85-92 dB,

natomiast praca specjalistycznych pojazdów technologicznych np. walców drogowych itp., będzie źródłem hałasu na poziomie 90-98 dB. Źródła te będą oddziaływały lokalnie, a ich uciążliwość będzie występowała wyłącznie przez okres trwania koncesji i ustąpi po jej zakończeniu. W przypadku realizacji terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej ruch samochodowy będzie zależeć od jakości dróg. Użytkownicy będą poruszać się drogami w dobrym stanie technicznym, stąd zaleca się odnowienie nawierzchni na drogach omijających centrum wsi. Należy ograniczać nadmierne pylenie poprzez zraszanie dróg w trakcie prowadzenia prac oraz w miarę możliwości ograniczanie robót ziemnych w czasie silnych wiatrów.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza z pojazdów silnikowych będzie występować okresowo i ograniczy się do godzin prac przy rozbudowie. Ruch samochodowy ze zmienną strukturą i natężeniem stanowił będzie mobilne źródło emisji zanieczyszczeń. Ze spalania paliw w silnikach pojazdów emitowane będą następujące zanieczyszczenia: dwutlenek azotu, tlenek węgla, pył, węglowodory aromatyczne i węglowodory alifatyczne. Dla ochrony powietrza ważna jest przede wszystkim prawidłowa organizacja robót, będąca jedynym sposobem minimalizacji oddziaływania prac na stan aerosanitarny.

W projekcie zastosowano wszelkie sposoby by zabezpieczyć tereny podlegające ochronie akustycznej przed przekroczeniem norm w tym zakresie. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania przedsięwzięć będących źródłem hałasu na stan klimatu akustycznego terenów podlegających ochronie akustycznej.

Pozytywnie na zdrowie ludzi będzie wpływać bliskość lasu. Wysoki odsetek powierzchni biologicznie czynnej oraz stosunkowo niskie wskaźniki intensywności zabudowy zapewniają dobre przewietrzenie terenu.

Dla wszystkich powyższych wyznacza projekt wprowadza odpowiednie ustalenia zapewniające ich właściwą ochronę. Ze względu na brak audytu krajobrazowego dla województwa lubuskiego, na przedmiotowym obszarze brak rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym a także nie wskazuje się krajobrazów priorytetowych. Projekt ogranicza wysokość budynków i nie wprowadza dominant krajobrazowych. Zmiany w użytkowaniu terenu dotyczą też uzupełnienia zabudowy istniejącej. Nie przewiduje się powstania dużych jednostek urbanistycznych – wydzielonych dzielnic przemysłowych czy mieszkaniowych. Ocenia się brak negatywnego oddziaływania postanowień projektu na krajobraz.

5.4. PRZEKSZTAŁCENIE NATURALNEGO UKSZTAŁTOWANIA TERENU, WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA

Ustalenia projektu studium nie przewidują wydobycia ani eksploatacji zasobów ziemi. Dalsze prace w kierunku posadowienia zabudowy będą wiązać się przemieszczeniem mas ziemnych w celu niwelacji terenu, przekształceniem wierzchniej warstwy gleby i zajęciem powierzchni ziemi. W wyniku realizacji funkcji usługowych na etapie inwestycyjnym należy

spodziewać się typowych prac budowlanych, prowadzących do przekształcenia obszaru, prace te będą miały charakter przejściowy, a w wyniku ich przeprowadzenia należy prognozować m.in.: przekształcenie przypowierzchniowych struktur geologicznych, związane z wykonywanymi pracami ziemnymi oraz likwidację aktualnej roślinności w miejscu posadowienia nowych budynków oraz budowy dróg dojazdowych. Przewiduje się, że prace te nie będą mieć dużego zakresu. Wobec czego nie przewiduje się znaczącego oddziaływania projektu na ukształtowanie terenu i wykorzystanie zasobów środowiska.

5.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I WODY PODZIEMNE

Przewiduje się wpływ realizacji ustaleń projektu na powierzchnię terenu i pokrywę glebową:

- na etapie realizacji - emisja zanieczyszczeń związanych z pracami budowlanymi;
- zmiana przeznaczenia gruntów;
- emisja zanieczyszczeń wywołanych ogrzewaniem budynków;
- wzrost wytwarzanych odpadów komunalnych;
- wzrost wytwarzanych ścieków komunalnych;
- emisja zanieczyszczeń związana z ruchem samochodowym;
- zniszczenie pokrywy glebowej poprzez zabudowę.

Prace budowlane powinny być prowadzone w taki sposób, aby zminimalizować ilość wytwarzanych odpadów. Odpady inne niż niebezpieczne - powstają podczas przygotowania terenu do budowy. Ponieważ tereny przeznaczone pod zabudowę stanowią głównie tereny rolne nie powstaną tu odpady typu gruz, które powstają na skutek rozbiórki. Na terenie budowy będą natomiast powstawały odpady bytowe pracowników budowy tj. puszki, butelki, papier. Odpowiednie pojemniki na te odpady powinny być systematycznie opróżniane.

Gleba i grunt z wykopów - stanowią urobek ziemny z wykopów. Ustawa o odpadach wyłącza z kategorii odpadów masy ziemne usuwane albo przemieszczane w związku z realizacją inwestycji, jeżeli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego określają warunki i sposób ich zagospodarowania. Stąd należałoby w pierwszej kolejności, w miarę możliwości, przemieszczane masy ziemne wykorzystać w granicach posiadanego terenu. Gdyby natomiast wystąpił brak możliwości zagospodarowania mas ziemnych na miejscu, wówczas należałoby je wywieźć w miejsce uzgodnione z lokalnymi władzami.

Po zrealizowaniu funkcji, zwiększy się ilość wytwarzanych odpadów i ścieków komunalnych. Na terenie powinno zostać wyznaczone miejsce, o utwardzonej nawierzchni i ogrodzone, przeznaczone na odpady stałe, do segregacji odpadów. Na obszarze dopuszcza się odprowadzanie ścieków do bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe, w przypadku braku dostępu do sieci kanalizacyjnej. W przypadku nieszczelności indywidualnych zbiorników, środowisko wodno - gruntowe narażone jest na niebezpieczeństwo zanieczyszczenia. Inne uciążliwości z tym związane należą do obniżenia komfortu arosanitarneego podczas ich

opróżniania. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2015 r. poz. 1422) zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być stosowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej. Realizacja i usytuowanie zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe powinna spełniać warunki określone w w/w rozporządzeniu. W projekcie studium brak informacji o gospodarce wodno - ściekowej na terenach objętych zmianą. Stąd nie wyklucza się możliwości stosowania zbiorników na nieczystości ciekłe. O ile na terenach położonych bliżej osad jak w Słońsku, Lemierzycach czy w miejscowości Ownice ma to mniejsze znaczenie ze względu na lepszy dostęp do możliwości odbioru nieczystości oraz większą kontrolę społeczną. O tyle na terenie położonym w sąsiedztwie jeziora w Ownicach, czyli na terenach wrażliwych na zanieczyszczenie wód gruntowych, ma to duże znaczenie. Obecnie brak jest zapisów studium na temat odbioru nieczystości z tego terenu.

W zakresie oddziaływania ustaleń projektu na wody powierzchniowe i podziemne określa się wielowymiarowe oddziaływanie. Z jednej strony teren będzie podlegać uporządkowaniu i kontroli. Spowoduje to poprawę w zakresie gospodarki wodno - ściekowej. W znacznej mierze, zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych są tożsame z wymienionymi w rozdziale dotyczącym oddziaływania na gleby:

- etap realizacji - emisja zanieczyszczeń związanych z pracami budowlanymi - nieodpowiednie zabezpieczenie podłoża do magazynowania materiałów budowlanych, wyciek substancji ropopochodnych z maszyn budowlanych;
- etap realizacji - w czasie silnych wiatrów - pylenie z odkrytych powierzchni gruntów;
- niebezpieczeństwo zanieczyszczenia powietrza a pośrednio wód, związane z ogrzewaniem budynków;
- niebezpieczeństwo zanieczyszczenia związane ze wzrostem wytwarzanych odpadów komunalnych - niebezpieczeństwo przedostania się zanieczyszczeń ze względu na nieprawidłowe przechowywanie odpadów komunalnych przed wywozem z nieruchomości;
- niebezpieczeństwo zanieczyszczenia związane ze wzrostem wytwarzanych ścieków komunalnych - niebezpieczeństwo przedostania się zanieczyszczeń związane z wyciekami z wadliwej kanalizacji sanitarnej lub zbiornika bezodpływowego na ścieki;
- emisja zanieczyszczeń związanych z ruchem samochodowym.

Zapobieganie przedostania się zanieczyszczeń do środowiska wodno - gruntowego jest o tyle istotna, że przedmiotowe tereny położone są na terenach płytkiego występowania wód gruntowych. Należy przedsięwziąć wszelkie możliwe środki, aby na etapie eksploatacji urządzeń nie doszło do zanieczyszczenia wód i gruntu.

Do powyższych zagrożeń należy dodać:

- zabudowa, uszczelnienie powierzchni - zmniejszenie infiltracji;
- niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód gruntowych ze względu na zwiększenie poboru wody.

Brak jest ustaleń projektowanego dokumentu w zakresie systemu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Należy więc rozważyć dopuszczenie stosowania bezodpływowych zbiorników na nieczystości stałe, stosowanie studni chłonnych oraz odprowadzanie wód opadowych i roztopowych na nieutwardzony teren działki budowlanej. Zgodnie z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2015 poz. 1422) działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, powinna mieć zapewnioną możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej. Biorąc od uwagę zapewnienie racjonalizacji zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową degradacją dopuszczenie zaopatrzenia z indywidualnych ujęć wody powinno być możliwe tylko i wyłącznie: w przypadku braku sieci wodociągowej do czasu jej realizacji, w przypadku niewystarczającej przepustowości sieci wodociągowej lub niewystarczających zasobów eksploatacyjnych ujęcia komunalnego, a także w przypadku braku warunków przyłączenia sieci wodociągowej.

Zgodnie z przepisami art. 152 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.) każdy właściciel nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym przystępujący do eksploatacji przydomowej oczyszczalni ścieków powinien dokonać zgłoszenia zamiaru przystąpienia do eksploatacji Wójtowi Gminy Słońsk. Zgłoszenia dokonuje się niezależnie od obowiązku zgłoszenia Staroście budowy indywidualnej przydomowej oczyszczalni ścieków o wydajności do 7,50 m² na dobę bądź uzyskania pozwolenia na budowę w przypadku budowy o indywidualnej przydomowej oczyszczalni ścieków o większej wydajności niż 7,50 m². Do rozpoczęcia eksploatacji instalacji nowo zbudowanej lub zmienionej w sposób istotny można przystąpić, jeżeli Wójt Gminy Głogów do przyjęcia zgłoszenia w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Sprzeciw organu może być wniesiony, jeśli (art. 152 ust. 4a):

- 1) eksploatacja instalacji objętej zgłoszeniem powodowałaby przekroczenie standardów emisyjnych lub standardów jakości środowiska;
- 2) instalacja nie spełnia wymagań ochrony środowiska, o których mowa w art. 76 ust. 2 pkt 1 i 2 tj:

„Wymaganiami ochrony środowiska dla nowo zbudowanego lub przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji są:

- 1) wykonanie wymaganych przepisami lub określonych w decyzjach administracyjnych środków technicznych chroniących środowisko;*
- 2) zastosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych, wynikających z ustaw lub decyzji;”*

Zgłoszony sprzeciw wstrzymuje użytkowanie takiej oczyszczalni. Ponadto w przypadku, gdy eksploatacja oczyszczalni nie zostanie zgłoszona lub termin na zgłoszenie sprzeciwu nie minął, a użytkownik przystąpił do eksploatacji oczyszczalni Wójt Gminy Słońsk zgodnie z art. 342 Prawa ochrony środowiska ma prawo nałożyć na eksploatującego karę grzywny:

„1. Kto, będąc obowiązany na podstawie art. 152 do zgłoszenia informacji dotyczących eksploatacji instalacji, nie spełnia tych obowiązków lub eksploatuje instalację niezgodnie ze złożoną informacją, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto eksploatuje instalację pomimo wniesienia sprzeciwu, o którym mowa w art. 152 ust. 4, albo rozpoczyna eksploatację instalacji przed upływem terminu do wniesienia sprzeciwu.”

Oczyszczalnie należy eksploatować zgodnie z instrukcją (dotyczy to częstotliwości opróżnienia osadnika wstępnego) oraz przepisami wykonawczymi do ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2017 poz. 1566 ze zm.) tj. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. z 2014 roku, poz.1800). Przy czym, z dniem 1 stycznia 2016 roku weszły w życie przepisy §4 ust. 8:

„Ścieki pochodzące z własnego gospodarstwa domowego lub rolnego zlokalizowanego poza aglomeracją, wprowadzane do wód, nie powinny przekraczać najwyższych dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń, określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia, właściwych dla RLM poniżej 2000’

Przy realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników na ścieki proponuje się wybierać takie technologie oczyszczalni ścieków z wykorzystaniem osadu czynnego lub złóż biologicznych, gdzie (pod warunkiem właściwej eksploatacji) uzyskuje się redukcję zanieczyszczeń na poziomie 90%. Wskazuje się natomiast, aby nie stosować oczyszczalni z drenażem rozsączającym.

W zakresie kanalizacji deszczowej, § 28 powyższego rozporządzenia - działka budowlana, na której sytuowane są budynki, powinna być wyposażona w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W razie braku możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2015 poz. 1422) działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, powinna mieć zapewnioną możliwość przyłączenia uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej. Biorąc od uwagę zapewnienie racjonalizacji zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w wodę zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową degradacją dopuszczenie zaopatrzenia z indywidualnych ujęć wody powinno być możliwe tylko i wyłącznie: w przypadku braku sieci wodociągowej do czasu jej realizacji, w przypadku niewystarczającej przepustowości sieci wodociągowej lub niewystarczających zasobów

eksploatacyjnych ujęcia komunalnego, a także w przypadku braku warunków przyłączenia sieci wodociągowej.

Biorąc pod uwagę powyższe ustala się potrzebę kontroli i monitoringu jakości odprowadzanych z terenu objętego projektem dokumentu wód powierzchniowych oraz kontrolę szczelności bezodpływowych zbiorników na nieczystości. Stosowanie się do przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska oraz stosowanie odpowiednich metod, materiałów i ó technologii, zapewni ochronę środowiska wodnego i powierzchni ziemi.

Ze względu na dopuszczenie kondygnacji podziemnych na terenie M2 położonym nad jeziorem Radachowskim, przewiduje się możliwość negatywnego oddziaływania na stosunki wodne terenów sąsiadujących.

Wody podziemne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu stosunków hydrologicznych każdego regionu: magazynują opady atmosferyczne i zasilają z tego zapasu źródła, rzeki, jeziora, bagna i mokradła. Szczególne znaczenie dla szaty roślinnej mają płytko zalegające wody gruntowe, które na terenach płaskich i nisko położonych, np. w dolinach rzek, są zwykle najważniejszym czynnikiem decydującym o lokalnym zróżnicowaniu. Najważniejszym aktem prawnym z punktu widzenia ochrony wód i gospodarowania nimi jest ustawa Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz.U. 2017 poz. 1121), które reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności zlewowe kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

Negatywne oddziaływanie na środowisko wodne może wystąpić jedynie przy niewłaściwie prowadzonych pracach. Dlatego też nie należy lokalizować bazy materiałowo - surowcowej w pobliżu wód powierzchniowych. Należy też przewidzieć zabezpieczenia gruntu i wód podziemnych przed przedostaniem się produktów ropopochodnych. Przed odprowadzeniem wód opadowych do odbiornika należy zastosować urządzenia podczyszczające np. w postaci piaskowników, osadników i studni osadnikowych oraz urządzeń zamykających odpływ odbiorników.

Nowe obszary o powierzchni utwardzonej powstałe na skutek realizacji projektu dokumentu (drogi, podjazdy, parkingi, itp.) są w zasadzie elementem chroniącym wody podziemne przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do gruntu i poziomów wodonośnych. Na etapie realizacji postanowień projektu dokumentu - budowy, istnieje wiele zagrożeń przedostania się zanieczyszczeń do wód. Zakłada się, że monitoring instalacji i urządzeń mogących zanieczyścić wody podziemne będzie prowadzony prawidłowo, wówczas ryzyko zanieczyszczenia wód zostanie ograniczone do minimum. W celu zapewnienia pełnej ochrony środowiska wodno-gruntowego konieczne jest zaprojektowanie programu monitoringu wód podziemnych. Monitoring wód powinien być procesem dynamicznym, tzn. zapewniającym szybkie reakcje na wyniki uzyskiwane w trakcie prowadzenia pomiarów.

Obszar projektu dokumentu położony jest poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Ustalenia projektu dokumentu nie mają wpływu na dotrzymanie celów środowiskowych określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

5.6. WPROWADZANIE GAZÓW I PYŁÓW DO POWIETRZA, EMISJA HAŁASU, KLIMAT I PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Na stan aerosanitarny wpływać będzie rozwój funkcji osadniczej, aktywności gospodarczej i turystycznej. Powstanie nowych obiektów usługowych, produkcyjnych oraz działalność górnicza wpłynie na wzrost ruchu kołowego, który jest źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych m.in. węglowodorów aromatycznych (WWA), dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_x), tlenku węgla (CO) oraz substancji pyłowych. Również na etapie budowy wystąpi podwyższona emisja spalin związana z użytkowaniem pojazdów samochodowych i sprzętu budowlanego. W czasie prowadzenia prac budowlanych składowane masy ziemne będą źródłem emisji niezorganizowanej pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie krótkotrwałe, rozproszone i punktowe w skali obszaru gminy. W domowych piecach grzewczych i lokalnych kotłowniach węglowych często spalanie węgla odbywa się w sposób mało efektywny. Podłączanie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej powoduje likwidację lokalnych źródeł emisji wzrost efektu ekologicznego.

Zaleca się rozwój systemu ciepłowniczego obszaru gminy w oparciu o systemy wykorzystujące: energię elektryczną, olej niskosiarkowy, ogrzewanie gazowe lub oze. W projekcie brak zaleceń dotyczących zastępowania paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych surowcach energetycznych. Postuluje się podjęcie działań w sprawie ewentualnej gazyfikacji gminy i rozwój na jej terenie tej formy ogrzewania. Zaleca się też rozwój źródeł ciepła opartych o energię z odnawialnych źródeł energii w postaci: energii słonecznej, energii geotermalnej (pompy ciepłe), biomasy i biogazu. W przeciwieństwie do produkcji energii elektrycznej na bazie paliw kopalnych: węgla kamiennego i brunatnego oraz ropy naftowej, które emitują zanieczyszczenia powietrza w postaci: dwutlenku siarki (SO_2), tlenków azotu (NO_x), tlenku węgla (CO), metali ciężkich: generowanych w wyniku spalania paliw stałych: ołowiu (Pb), kadmu (Cd), cynku (Zn), panele fotowoltaiczne nie generują żadnych zanieczyszczeń, przyczyniając się pośrednio do poprawy stanu powietrza. Szacuje się, iż w porównaniu do produkcji energii elektrycznej w oparciu o paliwa kopalne, każdy kW instalacji fotowoltaicznej pozwala zaoszczędzić: do 16 kg NO_x , do 9 kg SO_x oraz od 600 do 2300 kg CO_2 , w zależności od składu paliwa i natężenia promieniowania słonecznego⁵.

⁵ S. Pietruszko. Photovoltaics in the world OPTO-ELECTRONICS REVIEW 12(1), 7-12 (2004), s. 11

Na etapie realizacji ustaleń projektu dokumentu przewiduje się wzrost emisji zanieczyszczeń związanych z pracami budowlanymi. W zakresie pylenia z odkrytych powierzchni gruntów zaleca się zraszanie powierzchni wodą. Bez szczegółowego harmonogramu prac oraz wykazu urządzeń pracujących przy budowie nie można wykonać analizy wpływu budowy na klimat akustyczny otoczenia. Z tego względu ograniczono się w niniejszej prognozie do zaleceń ogólnych:

- wszystkie prace budowlane należy prowadzić wyłącznie w porze dziennej,
- należy zaplanować wszystkie operacje z użyciem ciężkiego sprzętu,
- należy zastosować sprzęt w dobrym stanie technicznym zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202 ze zm.),
- zaleca się ustalić szczegółowy harmonogram prac z użyciem ciężkiego sprzętu,
- należy przestrzegać zasady wyłączenia silników w czasie przerw w pracy,
- należy maksymalnie ograniczyć czas budowy poszczególnych etapów poprzez odpowiednie zaplanowanie procesu budowlanego.

Prace związane z budową mają jednak charakter czasowy, a ich czas jest relatywnie krótki. Po zakończeniu realizacji, planowana inwestycja powinna być monitorowana w zakresie emisji hałasu. Przewiduje się, że hałas komunikacyjny od drogi publicznej wraz z pracą silników samochodowych na posesji terenu objętego projektem dokumentu mogą spowodować zagrożenie hałasem.

W zakresie oddziaływania na stan powietrza przewiduje się emisje zanieczyszczeń związaną z ogrzewaniem budynków. Projekt dokumentu przewiduje zaopatrzenie z indywidualnych lub grupowych źródeł. Zaleca się zaopatrzenie w ciepło wykorzystujące rozwiązania oparte na paliwach stałych i ekologicznych (gaz, energia elektryczna, olej opałowy, paliwo konfekcjonowane itp. oraz niekonwencjonalne źródła energii m. in. takie jak instalacje przetwarzające energię słoneczną, pompy ciepła i mikroinstalacje oze).

Przy planowaniu nowych obiektów należy zachować od istniejących linii elektroenergetycznych:

- napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV, odległość 20 m po obu stronach linii, tzn. zachować pas technologiczny o szerokości 40 m,
- napowietrznej średniego napięcia 20 kV, odległość 11 m po obu stronach linii, tzn. zachować pas technologiczny o szerokości 22 m,
- napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV, odległość 1,5 m po obu stronach linii, tzn. zachować pas technologiczny o szerokości 3 m,
- kablowej niskiego napięcia 0,4 kV, odległość 1 m po obu stronach linii, tzn. zachować pas technologiczny o szerokości 2 m.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposoby sprawdzania dotrzymania tych poziomów zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia

30 października 2003 r. (Dz. U. Nr 192 z 2003 r., poz. 1883) w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych określa załącznik nr 1 do rozporządzenia. Zgodnie z rozporządzeniem częstotliwość sieci elektroenergetycznej wynosi 50 Hz. Wpływ promieniowania na ludzi będzie jednak znikomy lub nie będzie występował. Linie i stacje elektroenergetyczne⁶ są źródłami pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz. Rozkłady pól w otoczeniu linii elektroenergetycznych są zależne od konstrukcji linii, z której wynika usytuowanie znajdujących się pod napięciem i przewodzących prąd przewodów w przestrzeni. Pomiar kontrolny poziomów pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz wykonuje się, jeżeli mamy do czynienia ze stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV. W otoczeniu wewnętrznych stacji elektroenergetycznych i podziemnych linii kablowych pomiarów pól elektrycznych nie wykonuje się.

Natężenia pól - elektrycznego i magnetycznego maleją szybko wraz ze wzrostem odległości od linii elektroenergetycznych. Rozkłady tych pól są zależne od konstrukcji linii i dlatego nie można podać uogólnionych wartości występowania pól o poziomach dopuszczalnych w zależności od odległości od linii elektroenergetycznej.

5.8. ODDZIAŁYWANIE SKUMULOWANE

Oddziaływanie skumulowane przeanalizowano pod kątem oddziaływania tego samego zadania na różne elementy środowiska przyrodniczego jak i ustaleń dokumentu względem siebie. I tak, zadania z zakresu ochrony powietrza czy zagrożeń hałasu można rozpatrywać pod kątem poprawy jakości powietrza, ale też uciążliwości powstałych na skutek ich bezpośredniej realizacji.

Planowane w projekcie kierunki rozwoju mają charakter endogeniczny, stąd nie przewiduje się oddziaływania skumulowanego z inwestycjami prowadzonymi poza granicami obszaru projektu dokumentu. Przewiduje się natomiast możliwość oddziaływania skumulowanego na terenie M2 położonego nad jeziorem Radachowskim w zakresie oddziaływania na wody (gospodarka wodno - ściekowa, stosunki wodne, osuszanie terenów przyległych poprzez zabudowę z kondygnacją podziemną, penetracja ludzi na tereny przyległe, w tym na tereny bagienne, ekosystemy referencyjne, siedlisko przyrodnicze 91E0).

5.9. RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII

Zgodnie z art. 3, pkt 23 ustawy Prawo ochrony środowiska przez „poważną awarię” rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie

⁶ Stefan Różycki „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2011 - 2013 ...” Główny Inspektorat Ochrony Środowiska , Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku , Warszawa 2014

przemysłowego magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub zaistnienie takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Pożar może powstać w wyniku celowego podpalenia, zamachu terrorystycznego lub niewystarczających zabezpieczeń ppoż oraz jako szczególną sytuację awaryjną. Wydarzenia takiego nie da się jednak przewidzieć i trudno jest oceniać skutki, jakie może ono wywołać.

Ustalenia projektu nie przewidują lokalizacji zakładów, które zaliczają się do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii przemysłowych.

6. CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

6.1. ROZWIĄZANIA PRZYJĘTE W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Na etapie sporządzania projektu dokumentu nie wprowadzono zmian mających na celu wyeliminowanie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz aktualizację aktów prawnych obowiązujących na terenie objętym projektem dokumentu.

6.2. ROZWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z DOBRYCH PRAKTYK I PRZEPISÓW POWSZECHNYCH, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ NA ETAPIE REALIZACJI ZAŁOŻEŃ POLITYKI PRZYJĘTEJ W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Niezależnie od ustaleń dokumentu, na obszarze opracowania obowiązują przepisy odrębne, regulujące normy związane z zainwestowaniem terenu i zachowaniem właściwych standardów jakości poszczególnych elementów środowiska. Należy założyć również, że działalność związana z planowanymi inwestycjami będzie prowadzona przy użyciu najlepszych dostępnych technologii, przy użyciu instalacji i z zastosowaniem metod eliminujących przedostawanie się szkodliwych substancji do środowiska. Technologie te powinny funkcjonować na wysokim poziomie ograniczania ewentualnych zagrożeń.

Negatywne oddziaływania wystąpią na etapie realizacji inwestycji. Proponuje się, aby użytkownik sprzęt budowlany był w dobrym stanie technicznym. Naprawy sprzętu budowlanego powinny być przeprowadzane poza terenem wykonywanych prac. Należy nie pozostawiać na terenie prowadzonych prac odpadów, w tym w szczególności pojemników z paliwami, smarami, olejami itp, przeprowadzać okresowo kontrolę stanu technicznego urządzeń oraz stosować zasadę zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich minimalizacji. Proponowane rozwiązania spowodują zmniejszenie się emisji zanieczyszczeń do środowiska i w konsekwencji czego poprawę stanu jakości wód podziemnych i powierzchniowych, gleb i powietrza atmosferycznego.

Ponadto, wskazuje się na potrzebę kształtowania świadomości wśród mieszkańców i osób korzystających z terenu, konieczności dbania o walory i zasoby przyrody i dziedzictwa kultury. W tym przedmiocie partycypacja społeczna w kształtowaniu wspólnej przestrzeni bytowania i zamieszkiwania powinna opierać się na wspólnym ustalaniu z lokalnymi liderami władz głównych potrzeb z uwzględnieniem uwarunkowań oraz planów rozwoju gminy, zarówno w kontekście gospodarczym, jak i przyrodniczym, aktywnym i skutecznym informowaniu i włączaniu mieszkańców w proces decyzyjny oraz prowadzić akcje edukacyjne promujące zachowania proekologiczne wśród mieszkańców, których celem jest podniesienie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

7. ROZWIĄZANIA INNE NIŻ W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE, ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

W procesie projektowym nie zdecydowano się na zmiany w ustaleniach projektu, które miały na celu wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze oraz zapewnienie minimalizacji negatywnego oddziaływania ustaleń projektu zmiany.

Proponuje się zapisy mające na celu respektowanie zakazów oraz działań z zakresu czynnej ochrony. W projekcie studium należy podać informację dotyczącą położenia terenu objętego zmianą nad jeziorem Radachowskim w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim. Należy podać informację o konieczności respektowania zakazów ustanowionych na tym obszarze. Można podać w jaki sposób na terenie M2 będą podejmowane działania z zakresu czynnej ochrony ekosystemów.

W projekcie studium należy podać informacje na jakich gruntach planowane są zmiany i na jakiej powierzchni grunty wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia (wyłączenie z produkcji rolnej lub leśnej), zgodnie z obowiązującymi przepisami - Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1161).

W projekcie studium należałoby poinformować czy w granicach zmiany przewiduje się realizację inwestycji celu publicznego. W projekcie brak informacji w zakresie gospodarki odpadami, telekomunikacji, zaopatrzenia w ciepło, systemu wodociągowego, ujęć wody i systemu kanalizacyjnego. W projekcie studium brak informacji, które tereny objęte ochroną są akustycznie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

W projekcie studium należy zapewnić brak wpływu na stosunki wodne poprzez uniemożliwienie budowy kondygnacji podziemnych, w szczególności na terenie M2 położonego nad jeziorem, gdzie zniesiono zakaz sytuowania budynków w odległości 100 m od linii brzegowej.

W projekcie studium, już na tym etapie - opracowania zmiany studium - w celu wyeliminowania negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy wskazać takie zagospodarowanie terenu, które umożliwi zachowanie cennych przyrodniczo miejsc, ekosystemów referencyjnych oraz wyeliminuje możliwość negatywnego oddziaływania na siedlisko przyrodnicze położone w bezpośredniej bliskości terenu - opis charakteru zabudowy (letniskowy, nie ośrodka hotelowego), nie dopuszczenie kondygnacji podziemnych, nakaz zachowania cennych przyrodniczo miejsc, wskazanych w Planie urządzania lasu Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, nakaz zachowania drzew, które nie kolidują z planowaną zabudową, nakaz poruszania się tylko w wyznaczonych do tego ścieżkach, nakaz zachowania strefy ekotonowej od linii brzegowej, nakaz wyznaczenia plaż oraz miejsc niedostępnych wzdłuż linii brzegowej itd.

Również zabudowa towarzysząca, o której mowa w projekcie studium wskazuje na inwestycje mogące oddziaływać potencjalnie znacząco na środowisko np. amfiteatr. Zabudowa letniskowa, usługowa i turystyczna na terenie chronionym przyrodniczo jest już potencjalnym zagrożeniem dla środowiska. Przestrzeń publiczna jak amfiteatr jest w tym przypadku zbyt dużym przedsięwzięciem jak na usługę towarzyszącą (znaczne potrzeby parkingowe, hałas związany z wydarzeniami w środku kompleksu leśnego nad taflą jeziora). Tereny M2 wymagają określenia co do charakteru zabudowy. Określone w projekcie studium przeznaczenie podstawowe oraz wskaźniki zabudowy w sposób niedostateczny opisują zamierzenia lub są sprzeczne (zabudowa letniskowa i amfiteatr).

Wszystkie powyższe zapisy projektu mają na celu minimalizację negatywnych oddziaływań ustaleń projektu, które mogą powstać na skutek ich realizacji.

Wiele regulacji prawnych dotyczących minimalizacji negatywnych oddziaływań regulują przepisy odrębne, stąd projekt nie może narzucać postępowania np. technologii jakiej należy użyć. Stanowiłoby to naruszenie kompetencji niektórych organów bądź powtórzenie obowiązującego prawa w tym zakresie. Należy założyć, że na kolejnych etapach realizacji inwestycji, zostaną również użyte wszelkie możliwe środki prawne i techniczne, które zapewnią maksymalną ochronę środowiska.

Ustalenia projektowanego dokumentu powinny godzić interesy wszystkich zainteresowanych stron, być optymalnymi rozwiązaniami zgodnymi z zasadami ekorozwoju i z uwzględnieniem ochrony środowiska.

8. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu zmiany studium pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do:

- oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu,
- przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu, ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska oraz ład przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W zakresie oddziaływania projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko:

- w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, obowiązywać będzie monitoring środowiska w zakresie i metodach określonych w wydanej decyzji,
- w odniesieniu do całego terenu może to być monitoring państwowy środowiska, prowadzony przez odpowiednie organy administracji państwowej, powołane do badania stanu środowiska lub indywidualnych zamówień, w przypadku gdy odnoszą się one do obszaru objętego zmianą studium; Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Delegatura Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Państwowy Instytut Geologiczny.

Zaleca się, aby monitoringowi poddać takie elementy środowiska jak: wody powierzchniowe i podziemne, monitoring hydrologiczny i hydrochemiczny (powinien być wykonany poprzez pomiar w stałych punktach raz na rok) i stan powietrza atmosferycznego (czyli monitoring podstawowych parametrów klimatycznych oraz stężeń w powietrzu atmosferycznym głównych zanieczyszczeń SO₂ i NO_x) oraz dodatkowo wielkopowierzchniowy monitoring wybranych elementów środowiska przyrodniczego poprzez fotointerpretację zdjęć lotniczych wykonywany, co 10 - 15 lat.

W zakresie realizacji przestrzegania ustaleń projektu zmiany studium powinny być okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji zmiany studium, wykonywane przez administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej. Z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika, że analiza aktualności dokumentów planistycznych oraz analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu winna być wykonywana nie rzadziej niż raz na kadencję wójta, czyli nie rzadziej niż co 5 lat.

9. INFORMACJE O MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 2, pkt 1d) ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283), oceniane jest w aspekcie granic międzynarodowych. Projekt zmiany studium nie zawiera rozstrzygnięć, ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Zagospodarowanie obszaru zmiany studium nie będzie oddziaływać na środowisko terenów położonych poza granicami kraju.

10. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]	17
Rysunek 2. Park Narodowy "Ujście Warty" na tle granic administracyjnych gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]	18
Rysunek 3. Położenie rezerwatów przyrody Dolina Postomii i Lemierzyce [źródło: geoserwis GDOŚ].....	21
Rysunek 4. Obszar Natura 2000 PLC080001 „Ujście Warty” - ostoja ptasia i siedliskowa [źródło: geoserwis GDOŚ]	23
Rysunek 5. Park Krajobrazowy „Ujście Warty” na tle granic administracyjnych gminy Słońsk [źródło: geoserwis GDOŚ]	24
Rysunek 6. Przebieg korytarza migracji zwierząt [źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011].....	26
Rysunek 7. Jednolite części wód obejmujące tereny zmiany studium gminy Słońsk [źródło: SIP gminy Słońsk]	33
Rysunek 8. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Słońsk. Tereny objęte zmianą studium położone są poza granicami tych terenów [źródło: SIP gminy Słońsk].....	36
Rysunek 9. Obszary objęte projektem studium położone w Słońsku i Lemierzycach leżą w zasięgu JCWPd 33 [źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna].....	38
Rysunek 10. Obszary objęte projektem studium położone w Ownicach leżą w zasięgu JCWPd 40 [źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna].....	38
Rysunek 11. Gmina Słońsk leży poza granicami głównych zbiorników wód podziemnych. Najbliżej granic znajduje się GZWP 134 [źródło: GeoLOG].....	39
Rysunek 12. Udokumentowane złoża surowców naturalnych oraz orientacyjna lokalizacja terenów objętych zmianą studium gminy Słońsk [źródło: GeoLOG].....	41
Rysunek 13. Teren objęty projektem zmiany studium położony w granicach formy ochrony przyrody - w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim”	50
Rysunek 14. Granice działki nr 6126 obręb ewidencyjny Ownice w gminie Słońsk dla której uchylono zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych - teren zmiany studium w całości położony jest w granicach tej działki [źródło: SIP gminy Słońsk].....	54
Rysunek 15. Pododdziały oddziału 138, którego fragment zajmuje zmiana studium gminy - pododdz. s i t należą do cennych przyrodniczo [źródło: Bank Danych o Lasach].....	60

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

1. Wstęp

Rozdział 1.1.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się obowiązkowo, co wynika z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 283).

Rozdział 1.2.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się dla dokumentu strategicznego jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W prognozie brany jest pod uwagę każdy element środowiska przyrodniczego, również zdrowie ludzi. Choć studium gminy ma na celu poprawę warunków życia mieszkańców, uatrakcyjnienie gminy, stworzenie lepszych warunków do życia gospodarczego, to może ono powodować negatywne oddziaływanie na środowisko. Prognoza ma też na celu sprawdzenie czy zmiana studium prawidłowo uwzględnia zagrożenia związane z bezpieczeństwem ludzi.

Rozdział 1.3.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się zgodnie z wytycznymi wypracowanymi przez ostatnie 10 lat od kiedy wszedł taki obowiązek. Podstawą sporządzenia niniejszej prognozy są informacje o stanie środowiska przyrodniczego oraz dane środowiskowe zasięgnięte z wielu urzędów m. in. z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

2. Ustalenia projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Rozdział 2.1

Tereny objęte przedmiotową zmianą studium położone są w gminie Słońsk. Gmina Słońsk leży w północno - zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie sulęcińskim i zajmuje obszar 15.866 ha. Należy do gmin wiejskich, typowo rolniczych. Największą jednostką osadniczą jest siedziba gminy - Słońsk.

Rozdział 2.2.

Zmiana studium przewiduje tereny:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej (M1)
- teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług turystyki (M2)
- teren sportu i rekreacji (US1)

3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska

Rozdział 3.1.

Tereny objęte projektem dokumentu położone są częściowo w Obszarze Chronionego Krajobrazu Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim - dotyczy to terenu nad jeziorem Radachowskim w Ownicach. Pozostałe tereny leżą poza granicami form ochrony przyrody.

Rozdział 3.2.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze gmina Słońsk objęta została wieloma formami ochrony przyrody rangi krajowej i europejskiej. Świadczą o tym cenne zasoby przyrodnicze również w zakresie roślin, zwierząt i grzybów.

Rozdział 3.3.

Na terenach objętych projektowanym dokumentem nie ma udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

Rozdział 3.4.

Na obszarze objętym projektem zmiany studium nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego oraz narażonych na powódzie.

Rozdział 3.5.

Trwałe wyłączenie nastąpi w zakresie gruntów leśnych. W tym przypadku również nastąpi wyłączenie z produkcji leśnej trwałe i czasowe.

Rozdział 3.6.

Wpływ na jakość powietrza mają: przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja, emisję substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp., emisja ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi).

Rozdział 3.7.

Na terenie objętym studium nie ma obiektów zabytkowych, występuje jedno stanowisko archeologiczne.

Rozdział 3.8.

Ze względu na znaczenie tego terenu w zachowaniu powiązań pomiędzy obszarami chronionymi jego zrównoważony rozwój ma kluczowe znaczenie dla polityki w zakresie ochrony środowiska. Sąsiedztwo terenów w granicach projektu objęte jest różnymi formami ochrony przyrody ponieważ łączy takie walory jak: tereny rolnicze, jako charakterystyczny krajobraz kulturowy regionu, kompleksy leśne jako ważny korytarz migracji zwierząt, tereny dolin rzecznych jako ważny element krajobrazu i ważny korytarz migracji.

Rozdział 3.9.

Również procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pozwala wypracować optymalne zagospodarowanie. Z tego punktu widzenia, teren o szczególnej presji inwestycyjnej powinien zostać poddany szczegółowej analizie warunków zagospodarowania.

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Projekt zmiany studium powinien realizować cele, które zostały ustanowione w dokumentach wyższego rzędu tj. krajowych, międzynarodowych i wspólnotowych. W rozdziale tym przedstawiono zapisy dokumentów, do których odwołuje się projektowany dokument.

5. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru

Cały rozdział poświęcony jest analizie oddziaływania ustaleń projektu zmiany studium na geokomponenty, w szczególności: na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, na integralność obszarów Natura 2000, na rośliny i zwierzęta, na ludzi, na ukształtowanie terenu, na wody powierzchniowe i podziemne, na powietrze, krajobraz i zabytki.

Rozdział 5.1.

W rozdziale przywołuje się wszelkie normy prawne dotyczące form ochrony przyrody. Analizie podlega zagadnienie czy projekt studium respektuje zapisy prawne.

Rozdział 5.2.

Biorąc pod uwagę obecne zagospodarowanie terenu objętego zmianą nie przewiduje się wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności na stan siedlisk

przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, gatunki, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 oraz ich integralność i powiązania między nimi.

Nie przewiduje się też negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 ustaleń projektu zmiany studium. Znaczna odległość, niewielka powierzchnia oraz stosunkowo nieznaczące oddziaływanie na środowisko zaważają o ocenie braku negatywnego wpływu na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności na stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, gatunki, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 oraz ich integralność i powiązania między nimi.

Rozdział 5.3.

Obszary w Ownicach - w miejscowości, Lemierzycach oraz Słońsku objęte zmianą studium nie stanowią ważnych ostoi zwierząt. Roślinność na tych terenach nie odznacza się też szczególnymi walorami. Projekt planu przewiduje zmianę funkcji leśnej na teren zabudowy letniskowej oraz zabudowy usług turystyki w Ownicach nad jeziorem Radachowskim. Na części pododdziałów, Zarządzeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa Ośno Lubuskie z dnia 17. 02. 2015 r. zostały ustanowione jako ekosystemy referencyjne. Celem ustanowienia ekosystemów referencyjnych jest ich zachowanie i ochrona w stanie naturalnym lub maksymalnie zbliżonym do naturalnego.

Rozdział 5.4

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi. Uciążliwości chwilowe mogą pojawić się na czas trwania eksploatacji. Projekt zmiany studium nie przewiduje tworzenia dominanty w krajobrazie. Przeobrażenia jakim ma ulec krajobraz jest kontynuacją obecnego sposobu zagospodarowania. Zmiany w krajobrazie będą mieć charakter przejściowy, po którym nastąpi rekultywacja terenu. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdza się brak negatywnego oddziaływania ustaleń projektu zmiany studium na krajobraz i wartości kulturowe.

Rozdział 5.5

Realizacja założeń projektu zmiany studium nie będzie wiązać się z przekształceniami powierzchni ziemi.

Rozdział 5.6.

W rozdziale przeanalizowano, czy ustalenia projektu studium w dostatecznym stopniu chronią środowisko wodno - gruntowe. Stosowanie się do przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska oraz stosowanie odpowiednich metod, materiałów i technologii, zapewni ochronę środowiska wodnego i powierzchni ziemi. Analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania.

Rozdział 5.7.

W rozdziale przedstawiono zagrożenia jakie wynikają z realizacji ustaleń projektu studium na higienę powietrza. Ze względu na użytkowanie terenu sportu jako tor motocrossowy przewiduje się wzrost emisji zanieczyszczeń związanych z pracą silników oraz pylenia z otwartych powierzchni gruntów.

Rozdział 5.8.

Planowane w projekcie kierunki rozwoju mają charakter endogeniczny, stąd nie przewiduje się oddziaływania skumulowanego z inwestycjami prowadzonymi poza granicami obszaru projektu dokumentu. Przewiduje się natomiast możliwość oddziaływania skumulowanego

na terenie M2 położonego nad jeziorem Radachowskim w zakresie oddziaływania na wody (gospodarka wodno – ściekowa, stosunki wodne, osuszanie terenów przyległych poprzez zabudowę z kondygnacją podziemną, penetracja ludzi na tereny przyległe, w tym na tereny bagienne, ekosystemy referencyjne, siedlisko przyrodnicze 91E0).

Rozdział 5.9.

Ustalenia projektu zmiany studium nie przewidują lokalizacji zakładów, które zaliczają się do zakładów stwarzających zagrożenie występowania poważnych awarii przemysłowych.

6. Charakterystyka rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Na etapie sporządzania projektu dokumentu nie wprowadzono zmian mających na celu wyeliminowanie negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz aktualizację aktów prawnych obowiązujących na terenie objętym projektem dokumentu.

7. Rozwiązania inne niż w projektowanym dokumencie, eliminujące lub ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko

Ustalenia projektowanego dokumentu powinny godzić interesy wszystkich zainteresowanych stron, być optymalnymi rozwiązaniami zgodnymi z zasadami ekorozwoju i z uwzględnieniem ochrony środowiska.

8. Informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia

W zakresie realizacji przestrzegania ustaleń projektu zmiany studium powinny być okresowe przeglądy zainwestowania obszaru i realizacji studium, wykonywane przez administrację samorządową na potrzeby oceny prowadzonej polityki przestrzennej. Z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wynika, że analiza aktualności dokumentów planistycznych oraz analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu winna być wykonywana nie rzadziej niż raz na kadencję Wójta, czyli nie rzadziej niż co 5 lat.

9. Informacje o możliwości transgranicznego oddziaływania ustaleń projektu zmiany studium na środowisko

Projekt zmiany studium nie zawiera rozstrzygnięć ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

10. Spis rysunków

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Streszczenie jest obowiązkiem ustawowym, a sporządza się go, by zapewnić szersze udostępnienie prognozy. Streszczenie powinno zawierać nie branżowe i niespecjalistyczne słownictwo oraz najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach/częściach prognozy.